

Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM NR.11 110. ÅRGANG 29.10.24 - 19.11.24

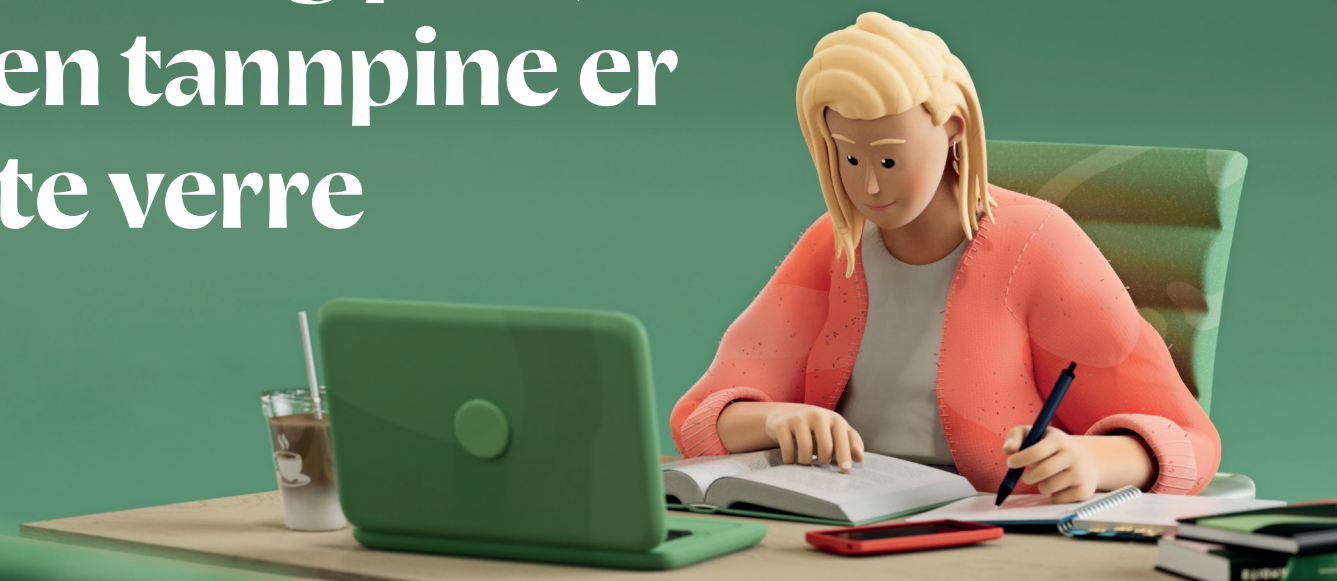
Sondre Justad:
**Om seksualitet,
studietid
og retning**

Side 28

Fretex' hemmelighet 12 | Seminarkutt 19 | Muslimske merkelapper 34

GRATIS

Tidsklemma er en evig pine, men tannpine er ofte verre

Studentlivet kan være hektisk, men ikke utsett tannlegebesøket!

Hos oss får studenter tannsjekk med røntgen og enkel rens for kun 990 kr, samt 10 %* rabatt på annen behandling.

Vi tilbyr alt fra tannsjekk og tannrens til behandling av vonde visdomstenner og tankkjøttbetennelse.

Tennene dine skal vare livet ut – vi hjelper deg med å ta vare på dem!

Bestill time

Velg klinikk, tid og behandler. Rabatten kan benyttes ved:

- Leutenhaven
- Munkegata
- Sanden
- Sirkus Shopping
- Trondheim Torg

*Gjelder med gyldig studentbevis. Gjelder ikke salgsvare, spesialistbehandling, administrasjonstillegg og tannteknikerarbeid.

9

STUDIELÅNSLETING:
Studenter avslører hva som skal til for at de vil flytte til bygda.

12

FRETEX' HEMMELIGHET:
Dubai, Pakistan og Nord-Irak er blant de tre heiteste reisemålene for de donerte klærne dine.

19

TIDSTRØBBEL: Dårlig kommunikasjon mellom NTNU og læringsassistenter har gitt uforventede kutt i seminartimer.

23

BOKSING ER FOR JENTER:
I en mannsdominert sport har Under Dusken tatt kontakt med jentene som ikke har skygget av banen.

34

MUSLIM I TRONDHEIM:
To studenter forteller åpent om sine erfaringer som religiøs minoritet.

50

DJEVELSKE TONER: Musikk kan fungere som et gjemsted, og vi har avslørt Satan selv.

LES MER PÅ UNDERDUSKEN.NO

REDAKTØR UNDER DUSKEN
Mari Kaslegard
– Tlf: 416 62 680
avisredaktor@studentmediene.no

NESTLEDERE UNDER DUSKEN
Jonas Røisland
– Tlf: 958 59 557
avisnestleder@studentmediene.no

Elfrida Setra
– Tlf: 915 99 673
nettredaktor@studentmediene.no

ANSVARLIG REDAKTØR STUDENTMEDIENE I TRONDHEIM AS
Morten Sunde
– Tlf: 970 43 18
ansvarligredaktor@studentmediene.no

DAGLIG LEDER
Alle Nordli
– Tlf: 920 49 070
dagligleder@studentmediene.no

SALGSSJEF
Rohit Balasubramaniam
salgssjef@studentmediene.no

NYHETSREDAKTØR
Stener Storstenvik
nyhetsredaktor@studentmediene.no

DEBATTREDAKTØR
Bård Flatjord Netland
debattredaktor@studentmediene.no

REPORTASJEREDAKTØR
Christina Xenaki
reportasjeredaktor@studentmediene.no

KULTURREDAKTØR
Nora Lerkærød Alnes
kulturredaktor@studentmediene.no

FOKUSREDAKTØR
Mathea Alten-Ronæss
fokusredaktor@studentmediene.no

MUSIKKREDAKTØR
Mille Eftang Meinich
musikkredaktor@studentmediene.no

FOTOREDAKTØR
Tiril Sofie Røstad
fotoredaktor@studentmediene.no

GRAFISKSJEF
Elaine Kielland
grafisksjef@studentmediene.no

ILLUSTRASJONSSJEF
Kian Nouri
illustrasjonssjef@studentmediene.no

DESK
Katrine Sætereng (sjef), Karianne Folkvord Furset, Even Kaushik, Cecilie Bjørnsdatter Raustein, Bård Flatjord Netland, Benedikt Erikstad Javorovic, Bendik Brodshaug, Andrea Barland

GRAFIKERE
Elaine Kielland (1-3, 28-33)
Ingrid Kvernevik Knudsen (5-15)
Hedda Vinje Sand (16-27)
Kristian Nikolai Hansen (34-45)
Eva Langholm (46-57)

KORREKTURSJEF
Andrea Barland

FORSIDE
Matias Straume Merland

TIPS OSS!

tips@studentmediene.no

ANNONSERE?

salgssjef@studentmediene.no

Under Dusken er et uavhengig organ for studenter i Trondheim, utgitt av Studentmediene i Trondheim AS. Under Dusken blir distribuert gratis i Trondheim, og kommer ut seks ganger i semesteret. Under Dusken arbeider etter god presseskikk i henhold til Vær Varsom-plakaten. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Under Dusken blir utgitt av Studentmediene i Trondheim som får økonomisk støtte av Velferdstinget i Trondheim og Studenter-samfundet i Trondheim, som står uten redaksjonell ansvar.

Miljøtrykksak fra Trykkpartner AS.

Lisensnr. 241823
Sertifikat nr. 1638

Ikke kom til Norge! Eller?

Hvordan skal unge norske gründere klare å lykkes i en verden som skriker etter omstilling?

Fullt program og gratis påmelding.

Bli med på:

- Spennende foredrag
- Konsert med Gåte
- Mingling og nettverksbygging

Vi kårer
**FREMTIDENS
VERDISKAPER**

Vinneren for 2024 stikker av med 500 000 kr!

Studentersamfundet

Onsdag 13. november fra 12:00

NÆRINGSDRIV

En møteplass skapt av SpareBank 1

LEDER

Jonas Røisland
NESTLEDER I UNDER DUSKEN

Sayonara til seminara

Innskrenking av seminarer innskrenker faglig og sosialt utbytte. Dette vil få konsekvenser langt over kutt i lønnen for læringsassistenter.

I denne utgaven av Under Dusken kan du lese at flere læringsassistenter på Institutt for sosiologi og statsvitenskap (ISS) har fått et betraktelig redusert antall timer. En professor ved instituttet sier selv at han aldri har opplevd lignende. Dette føyer seg i rekken av kutt som Tor Grande har varslet for universitetet. Er dette begynnelsen på slutten for seminaret?

Saken ved ISS er bare ett av instituttene som opplever kutt i timer for læringsassistenter. For ordens skyld er undertegnede også læringsassistent ved ISS og får dermed færre timer. Det som bekymrer meg er ikke at jeg får noen tusen kroner mindre i lønn, men heller at én av de viktigste læringsarenaene settes i fare.

Ved ISS har dette kuttet blitt så dårlig informert om at hverken forelesere eller læringsassistenter som holder seminarer har fått det med seg. Dette fremstår ironisk da flere av disse læringsassistentene underviser i den norske arbeidslivsmodellen som er kjent for samarbeid, medvirkning og rettferdige arbeidsforhold.

Seminarer skaper en mer interaktiv og dynamisk læringsopplevelse enn tradisjonelle forelesninger. Her kan studenter stille spørsmål og delta aktivt i diskusjoner, noe som gir mulighet til dypere forståelse av pensum.

Det er viktig å få en bekreftelse på hvorvidt du forstår begreper og konsepter, før du sitter på Sluppen med energidrikk og sjokolade og ber til høyere makter om at du forsto det vanskelige kompendiet, skrevet av og for fagfolk.

Kutt i seminarer går på bekostning av oss som lærer gjennom faglig diskusjon og samarbeid, som sliter med å grave seg ned i enorme pensumbøker. Det er flere av oss enn du tror, NTNU!

Attpåtil er seminarer en undervurdert sosial arena. For førsteårsstudenter kan studiestarten være overveldende, og seminarer skaper en perfekt balanse mellom det å lære pensum og møte nye mennesker. Mange av mine venner fra studiet møtte jeg på et seminar.

Undersøkelser viser at ensomhet blant studenter øker stadig. Vi kan ikke kutte i seminarer som skaper en kultur der det er vanlig å søke hjelp og samarbeide, noe som kan redusere stress og øke trivsel.

Derfor må vårt naturvitenskapelige og teknologiske universitet snu denne vinden. Snu før pedagogikkstudenter bare har pensumbøker til å lære om variasjon og muntlig deltakelse som et viktig pedagogisk virkemiddel.

Ikke kutt i seminartimene, NTNU! Server heller Toro risengrynsgrot på julebordet til rektoratet.

ILLUSTRASJON: Pål Ulheim

Norge har mye å lære av hibakushaene

I desember vil Nihon Hidankyō motta Nobels fredspris i Oslo. Først skal Norge være med på Natos atomkrigsøvelse.

I 2024 tildes Nobels fredspris den japanske organisasjonen Nihon Hidankyō for deres innsats for en atomvåpenfri verden, og særlig for å løfte fram vitnesbyrden til hibakushaene – de overlevende etter bombingene av Hiroshima og Nagasaki. Dette er dessverre en betimelig fredspris: Atomtabuet er under større press enn på flere tiår.

Vi får stadig høre at den økende risikoen for atomkrig kun skyldes skikkelser som Vladimir Putin, som vil Vesten til livs og ikke gir oss noe annet valg enn å ruste opp selv. Men opprustning avler kun mer opprustning. Atomtabuet har derimot bidratt til å skape stigma rundt bruk og utvikling av kjernefysiske våpen, og det er bra at man nå hedrer Nihon Hidankyō for deres innsats i å bygge opp tabuet.

Det Norge driver med i kjølvannet av fredsprisannonseringen står i sterk kontrast til arbeidet hibakushaene

har viet livene sine til. Operasjonen «Steadfast Noon» er Natos årlige militærøvelse ment å simulere et atomkrigsscenario. UD og Forsvaret har bekreftet at Norge i år sender stabsoffiserer til å være med på øvelsen. Når Nettavisen spør hvorfor Norge for første gang deltar i Steadfast Noon, uttaler en statssekretær i UD at «i dagens sikkerhetspolitiske situasjon er alliert samhold og avskrekking spesielt viktig. [...] For at avskrekking skal være troverdig må den øves».

Jeg synes dette er et skremmende svar. At man åpent innrømmer å benytte avskrekking for å tilsynelatende holde Vestens fiender i sjakk er en markant endring i en atomvåpenpolitikk som har stått støtt i mange tiår. Å vise til «dagens sikkerhetspolitiske situasjon» er for øvrig så vagt at det blir unnvikende. Dagens sikkerhetspolitiske situasjon er at vi nå er nærmere atomkrig enn på noe annet tidspunkt siden Berlinmurens fall.

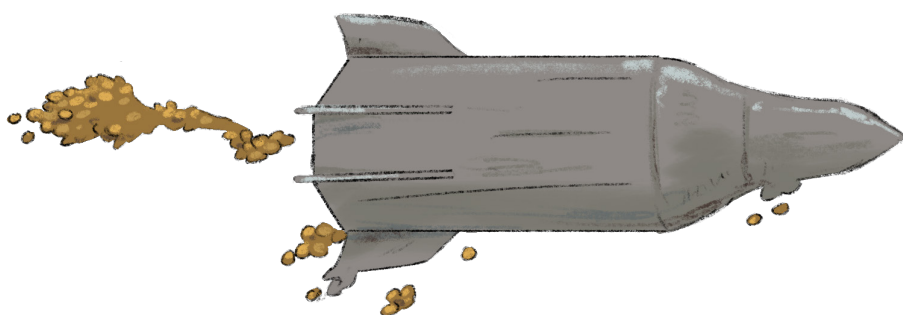

RAMÍ CHUMBER
Samfundetleder

I år deles det ut en fredspris som også tvinger Norge til å se innover. Det tror jeg vi har godt av. Vi er godt vant med å heie fram fredsprisvinnere som Malala Yousafzai og Narges Mohammadi. Modige aktivister som kjemper kamper i land utenfor Vesten der menneskerettigheter glimrer med sitt fravær - med livet som innsats.

Nihon Hidankyō snur på dette narrativet. Vi kan heie fram Yousafzai og Mohammadi uten å måtte ty til selvransakelse fordi de kjemper for rettigheter vi tar for gitt i Norge. Norge er derimot ikke på riktig side av historien i atomvåpensaken. Vi bør ta til oss hibakushaenes beretninger, og slutte oss til FNs atomvåpenforbud. I stedet blir vi en større del av et storpolitisk spill som kun har ett mulig utfall: flere atomvåpen og mindre trygghet.

Årets fredspris retter fokus mot en av historiens aller grusomste forbrytelser. Atomtabuet som har blitt bygget opp av Nihon Hidankyō og andre aktivister i ettertid, er helt unikt, og viser at aktivisme fungerer. Desto mer skamfullt er det at vi blir med på NATOs atomkrigsspill akkurat nå, og fortsatt ikke har sluttet oss til FNs atomvåpenforbud.

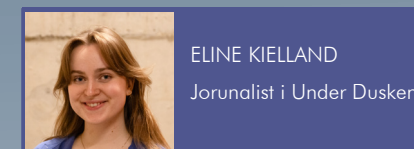

ILLUSTRASJON: Kian Nouri

Kommentar:

Det er på tide å oppføre seg som en privilegert, hvit mann

Har du noensinne lagt merke til en mannlig kollega og tenkt: «Hvordan i helvete klarte du å få denne stillingen?»

ELINE KIELLAND
Journalist i Under Dusken

Overalt ser vi inkompetente menn i lederstillinger som de absolutt ikke er kvalifiserte til, mens kvinner sjeldnere når toppen. Hvordan klarer disse mennene dette? Svaret er som regel altfor lite motgang i livet og en god dose selvtillit. Dette kan vi lære noe av, mener jeg.

Nylig leste jeg boken *Why do so many incompetent men become leaders*, og man trenger ikke lese stort mer enn tittelen for

å forstå hva den handler om. Forfatteren (som for øvrig er en mann) påpeker at de aller fleste menn kan bli ledere, men kun flinke kvinner blir ledere.

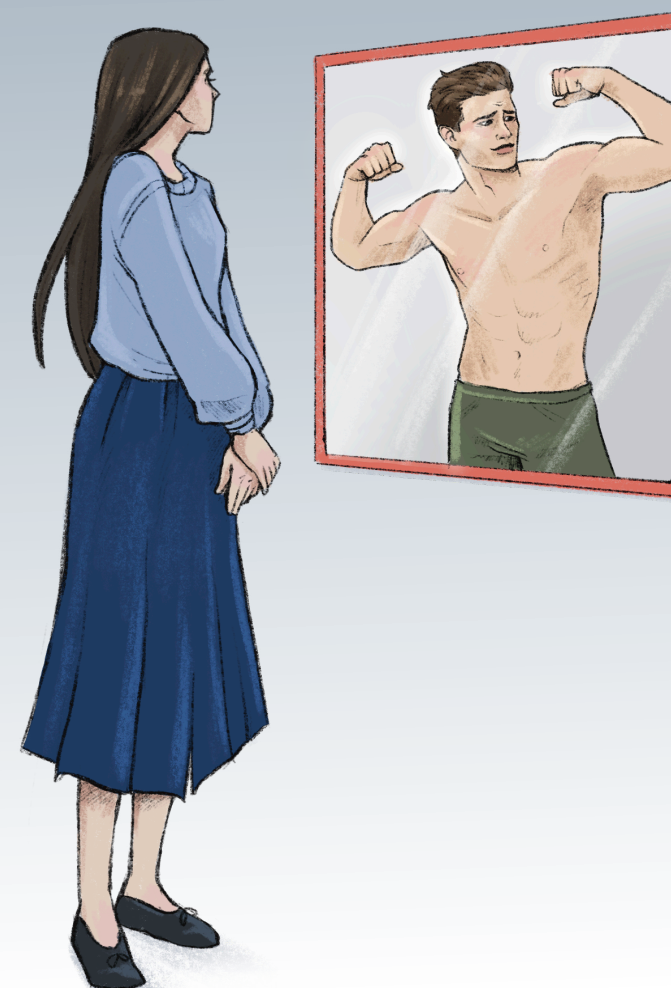
Menn søker på stillinger som de absolutt ikke er kvalifiserte til, mens kvinner tør kun å søke på en stilling der de møter alle kravene, og gjerne litt til. Når menn får avslag, søker de igjen helt til de får det som de vil. Kvinner, derimot,

tar avslagene mer personlig og gir seg. Når disse mennene får stillingen er de også mer enn nok fornøyd med den middelmådige innsatsen de legger inn – ofte er de til og med stolte over hvor lite kvalifiserte de er.

Vi kvinner har rett og slett for mye yrkesstolthet. Vi er perfeksjonister som er redde for å feile, og det holder oss tilbake i livet. Hvis vi skal klare å konkurrere med disse mennene og skaffe oss et like bedagelig og suksessfullt liv med minimal innsats, er vi nødt til å kanalisere vår indre privilegerte, hvite mann.

Vi er nødt til å søke oss inn på de jobbene og stillingene vi har lyst til å ha, ikke de vi tror vi er kvalifiserte til. Vi er nødt til å søke selv om vi kanskje bare oppfyller ett krav, og så kan vi tenke at «resten lærer vi senere». Vi er nødt til å tenke at middelmådighet holder mer enn nok, og vi er nødt til å skaffe oss en selvtillit så skyhøy at vi overbeviser andre om at det vi gjør ikke er middelmådig.

Disse inkompetente mennene kommer alltid til å finnes. Hvis vi ikke kommer oss opp på deres nivå, kommer de bare til å irritere livskiten ut av oss. Bli en privilegert, hvit mann. Du vil fort merke at selvtilliten vokser og livet blir enklere.

Kommentar:

Små sko å fylle

OSKAR STERUD

Journalist i Under Dusken

ILLUSTRASJON: Hedda Spro Larssen

Blackboard svever mellom liv og død. La oss stille krav til en potensiell etterfølger.

Oktober 2024 markerer slutten på avtalen mellom NTNU og Blackboard. Ifølge NTNUs sider er arbeidet med å anskaffe en ny digital læringsplattform i gang. Når den nye plattformen blir tilgjengelig er ennå uklart, og hvorvidt den heter Canvas, Fronter eller Blackboard 2.0 bryr jeg meg fint lite om. Det jeg dog faktisk bryr meg om er hvordan den presterer.

Helt siden Blackboards pilotprogram i 2017 har misnøyen med plattformen vært stor. I 2019 skrev Vegard Holt Sannesmoen kommentaren «Blackboard er litt som blackface: Ikke greit i 2019». Jeg tror det er bred konsensus om at begge deler fortsatt er dårlig stemning i dag.

Det er tragikomisk at jeg kunne trykket «ctrl + c, ctrl + v» på Sannesmoens kronikk og publisert den med like stor relevans i dag som for fem år siden. Digitale løsninger skal gjøre hverdagen vår lettere – her har Blackboard forbedringspotensial.

I motsetning til varslinger fra sosiale medier, er varslinger fra Blackboard-appen faktisk nyttig. Bortsett fra de gangene emneansvarlig lader maskingeværet med oppgaver og spammer ned studentene med et tosifret antall varslinger i løpet av nette 43 sekunder.

I det man åpner varselet blir man møtt av innloggingssiden for sjuende gang denne uken. En treg innlogging fører deg deretter til startsidene der emner fra de fem siste semestrene ligger ulogisk organisert. I de følgende sekundene utspilles en desperat jakt på varselets opphav på tvers av emnerommene, som naturligvis er ulikt organisert.

I tillegg til feil har Blackboard mangler. Jeg savner en velfungerende timeplan. En som gjerne oppdateres ved valg av seminar, og når seminarer senere avlyses grunnet økonomiske nedskjæringer. Slik kan man unngå at studenter møter opp på feil sted til feil tid.

NTNU er jo særlig opptatt av pengebruk om dagen. Jeg er ikke økonomistudent, men tipper at konsentrasjon av ulike tjenester inn på én plattform vil gi hyggeligere resultater i budsjettet. I tillegg vil det å utnytte tjenestens fulle potensial gjøre at man får mest verdi for pengene.

Året er 2024 og vi studerer ved det største universitetet i et av verdens rikeste land. Dessuten skal vi visst også bli verdens mest digitaliserte land innen 2030. Teknologien burde faktisk fungere godt før vi marinerer hele samfunnet i den.

Forhåpentligvis kan vi gå en fremtid med mindre digital smerte i møte dersom vi engasjerer oss i prosessen og setter krav for Blackboards potensielle etterfølger. Det er tross alt små sko å fylle.

– Er du fra Oslo flytter du ikke til Finnmark for 25 000 i året, altså

Det er mangel på folk i distriktene og nå kommer regjeringen med et nytt forslag som i teorien kan hjelpe med å endre denne trenden.

TEKST: Tuva Margrethe Wiik Bergquist og Kristoffer Ramsøy Fredriksen | FOTO: Hans Einar Tuhus Fuglum

Regjeringen presenterte i sitt forslag til statsbudsjett en ny ordning for sletting av studiegjeld der de som bor i landets minst sentrale kommuner kan spare flere hundre tusen kroner over tid. Men ordningen gjelder bare dersom du bor og jobber i kommunen i minst ett år. For de som oppfyller vilkårene kan 25 000 kroner bli slettet hvert år.

Forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Løkensgard Hoel forteller at dette er et virkemiddel de håper vil tiltrekke kompetanse til de minst sentrale kommunene, der behovet er størst.

– Dette er en kjent ordning som har vært prøvd ut i Finnmark og Nord-Troms. Forskjellen er at vi nå gjør det samme i alle distriktskommunene i landet, sier Hoel.

På spørsmål om hvor godt disse ordningene har funnet så langt valgte Lånekassen å henvise til en rapport

som er utarbeidet for kommunal- og distriktsdepartementet om disse ordningene. I 2023 var det 6 724 som fikk slettet gjeld gjennom ordningen.

Rapporten konkluderer med at de ordningene som eksisterer har lite varig effekt på bosetningen. Den konkluderer

videre med at sletting av studielån har best virkning for å øke bosetningen. Når regjeringen nå ønsker å utvide ordningen slik at det slettes mer gjeld i flere kommuner, er spørsmålet om det vil ha ønsket effekt.

NØD: Det er ikke bare byskoler som trenger ansatte.

TRENGER SAMHOLD: Anniken Størdal og June Sundli er begge klare på at det er viktig å ha familie og venner nære.

IKKE NOK: For Morten Roligheten Ruud blir 25 000 i året for lite til å skulle flytte til distriktene.

– Den rapporten viser at av alle de personrettede virkemidlene som er i bruk i Finnmark og Nord-Troms, er det dette tiltaket som har vist seg mest kostnadseffektivt, sier Hoel.

Dårlig reklamert tilbud

Anniken Størdal og June Sundli er begge studenter ved Institutt for lærerutdanning, en utdanning de grisgrente delene av landet skriker etter. Likevel er det ikke slik at de har blitt bombardert med informasjonsskriv.

– Vi er ikke særlig kjent med det fra instituttet, det er noe vi har satt oss inn i selv, sier Størdal.

Hun forteller også at hun heller ikke fikk noe informasjon fra Lånekassen.

– Jeg tror vi har fått mail om noe, men ikke om det med å jobbe i distriktene, sier Sundli.

Morten Roligheten Ruud er student på Institutt for bygg- og miljøteknikk, en annen utdanning hvor et slikt tilbud ville være relevant. Heller ikke han har blitt informert gjennom universitetet.

– Jeg har hørt om studieslettingsmulighetene gjennom Snapchat, NRK, egentlig litt overalt. Man får høre at det lønner seg, sier Ruud.

Forelagt kritikken om at det ikke har blitt informert godt nok om det

som potensielt kan være veldig verdifulle ordninger, erkjenner Hoel at det ikke har blitt gjort nok for å nå ut til studentene. Han forteller samtidig at både Kunnskapsdepartementet og Lånekassen ønsker å forbedre dette.

– Særlig når det er en ny ordning er det behov for omfattende informasjon for å nå ut. Det har vi en plan for, for det er helt avgjørende at folk vet om ordningen.

Vil ikke nødvendigvis reversere urbaniseringen

Til tross for dette har ikke Ruud tro på at dette tiltaket reverserer urbaniseringen, men at det i beste fall kan sinke den.

– Det fungerer nok om folk allerede er fra området, om du er født og oppvokst der eller har en tilhørighet til plassen.

Sundli, som er fra Trondheim, sier hun vegrer seg for å skulle flytte fra byen og ut i distriktene, der hun ikke er kjent og ikke har kjente. Størdal er enig.

– Familien min er i byen, så det er en motvekt mot å flytte ut. Jeg vil gjerne bo nært familie og venner, sier hun.

Det er heller ikke bare venner og familie en gjerne vil være nær. På de årene det tar å bygge seg opp både utdanning og studiegjeld, kan man treffe kjærligheten – disse folkene trenger også jobb.

– Det er greit at vi har gode jobbmuligheter som lærere, men det er ikke dermed sagt at det er gode jobbmuligheter for partneren din om du skal slå deg ned med noen andre, sier Størdal.

Som en slags utveksling

Det overhengende spørsmålet er hvordan studentene våre stiller seg til å selv flytte langt vekk fra venner og familie for å få slettet studielånet.

Størdal er sikker på at hun i hvert fall kunne tenkt seg å dra nytte av tilbudet fordi det er dyrt å studere. Ruud derimot, føler ikke at avkastningen er tilstrekkelig.

– Skulle jeg ha vurdert det, skulle jeg ha hatt minst 100 000 ekstra i året. Om de slettet hele studielånet mitt, da kunne jeg ha vurdert å jobbe nordpå, sier Ruud.

Det å flytte trenger heller ikke å være permanent. Sundli forklarer at hun anser

ATTRAKTIVT: Lærerstudentene på Kalvskinnet er i målgruppen til forslaget

det som en mulighet, om bare for å få en forandring i omgivelsene.

– Jeg har tenkt på å flytte til Nord-Norge etter studiene, men da er det bare et par år. Det blir som en slags utveksling, sier Sundli.

Hoel kan fortelle at Kunnskapsdepartementet har fått mange positive meldinger vedrørende ordningen og at han ser for seg at mange tenker som Sundli.

– Vi har hørt fra flere studenter, gjerne de som kommer fra lite sentrale kommuner, som melder at tiltaket vil være en faktor for hvor de bosetter seg, sier Hoel.

Han mener det er en viktig ordning for å stimulere flere til å prøve å bo i en lite sentral kommune en tid for å se om

det er noe for dem. Men han anerkjenner også at det nok finnes de som aldri kunne tenkt seg å bo i en mindre sentral kommune, slik som Ruud. Sistnevnte åpner døren litt på gløtt likevel.

– Er du fra Oslo så flytter du ikke til Finnmark for 25 000 i året, altså. Da må det være for en periode fordi du har lyst til å kjøre snøskuter, sier Ruud.

– Det kanskje vært noe å slenge med snøskuterlappen som én av frynsegodene for å flytte og jobbe mindre sentralt?

– Vet du, det har vi faktisk ikke vurdert, sier Hoel og ler. **UD**

hudspesialisten

Hos Hudspesialisten AS

gir vi 20% studentrabatt på følgende behandlinger:

- Hårfjerning med Light Sheer Duet laser
- Hudpleie
- Behandling av aknearr med Fraxel laser

For mer informasjon og timebestilling:
www.hudspesialisten.no eller ring 73992200

Vi har følgende hudpleieserier:

KRITISK: Direktør for Fretex miljø er misfornøyd med hvordan Fretex blir fremstilt på plakatene. FOTO: Morten Bendiksen

PLAKATAKSJON: Amalie Opsanger, Anita Helen Dahlen og Frida Sollihagen Nilsen fra Framtiden i våre hender sitt studentlag i Trondheim vil informere om overskuddsproblemet til Fretex.

– Rart at Fretex ikke vil anerkjenne at de har et problem

TEKST: Emma Linnéa Holm-Ross og Aëla Kervarec | ILLUSTRASJON: Kian Nouri | FOTO: Emma Linnea Holm-Ross

Fremtiden i våre hender hengte opp plakater kritiske til Fretex på innleveringssteder for klær. Det fikk Fretex til å reagere.

«Visste du at 97% av klær som samles inn i containere til blant annet Fretex, UFF, Røde Kors og Kirkens Bymisjon blir eksportert ut av landet?» står det på plakatene Framtiden i våre hender har hengt opp rundt i byen.

– Det er nok ikke mange som vet hva som skjer med klærne etter at de leverer dem i containere, så derfor ville vi gjøre folk oppmerksomme på det, forteller Amalie Opsanger, student og medlem av Framtiden i våre hender.

Vil gjøre det enklere å ta miljøvennlige valg

Ved semesterstart la Amalie Opsanger, Frida Sollihagen Nilsen og leder av Framtiden i våre hender sitt studentlag i Trondheim, Anita Helen Dahlen, merke til mange poser som samlet seg opp ved Fretex-containerne – dette ble starten på en plakataksjon.

– Vi ville informere, og gjøre det enklere for folk å ta miljøvennlige valg, forteller de.

Etter noen dager fikk de en mail sentralt fra Fretex som ba dem fjerne plakater de hadde hengt opp fra Fretex sine containere, og fjerne referanse til Fretex i sammenheng med plakatene og Fretex.

– Vi synes det var ganske underlig at de ikke anerkjenner overskuddsproblemet de har, og at selv om de er godt informert om store avfallsproblemer i klesindustrien, ønsker de heller å opprettholde et godt rykte som miljøvennlig, opplyser studentlaget.

Et overforbruksproblem

Studentlaget i Trondheim for Framtiden i våre hender understreker at det ikke er Fretex som er roten til problemet, men at det er et stort overforbruksproblem når det kommer til klær.

– Plakaten var heller ikke rettet mot bare Fretex, men også andre organisasjoner. Vi vil skape oppmerksomhet rundt et overforbruksproblem, og synes det er rart at Fretex ikke vil anerkjenne at dette er et problem, forteller Dahlen.

På plakaten Framtiden i våre hender hang opp, sto det at 97 prosent av klær som samles inn, blir eksportert ut av landet. Dette er noe Fretex rettet på, for det er kun 90 prosent av Fretex sine klær som blir eksportert ut.

– Samtidig synes vi det er bra at Fretex fremmer gjenbruk, de er også med på å holde klær sirkulært, noe som er veldig positivt, sier Nilsen.

Oppfordring til alle

Det handler til syvende og sist om at vi må slutte å produsere klær for å ikke ha et avfallsproblem, og hvordan klær håndteres, presiserer Nilsen.

Framtiden i våre hender viser til andre ting man kan gjøre for å være mer miljøvennlig når det kommer til klær.

– Man kan for eksempel slutte å kjøpe så mye klær, reparere det som er ødelagt, bli med på klesbyttemarkeder, og gi bort klær på for eksempel Finn. Man kan heller kanskje bruke klescontainere som en siste løsning, avslutter de.

Stort andel klær blir sendt ut av Norge

Direktør for Fretex miljø, Kristin Hareide, sier at organisasjonen støtter Framtiden i våre henders arbeid om å gjøre forbrukerne mer bevisste på valgene sine, og søken om transparens innenfor bransjen.

– Vi er enige om at elefanten i rommet er overproduksjon og overforbruk. Vi er derimot uenige i Framtiden i våre henders fremstilling av Fretex sin håndtering av klærne vi får inn. Derfor

er vi kritiske til plakatene som ble hengt på innsamlingsboksene våre, forteller Hareide.

Hareide sier hun kontaktet Framtiden i våre henders studentlag med et ønske om at de skulle fjerne plakatene på bakgrunn av hvordan forbrukeren kunne mistolke hvordan Fretex arbeider.

Hareide forteller at Fretex jobber i henhold til tydelige retningslinjer. Det er årsaken til at de reagerer på at det oppfordres til å ikke gi klær og tekstiler til Fretex. Spesielt med tanke på det store volumet med tekstiler som går til gjenbruk ved hjelp av sorteringssystemene deres.

Det Framtiden i våre hender er kritiske til er hvor dette volumet med tekstiler i realiteten ender opp. Store

mengder klær som blir sendt til Fretex blir nemlig ikke værende i Norge.

– Det er et marked for tekstiler, noe som medfører at det også eksisterer eksportmarked for tekstilene, sier Hareide.

Hareide forklarer at en andel av klær og tekstiler som blir levert til Fretex blir sendt ut til Europa, til steder som Baltikum og Polen for videre sortering.

Utenom Europa er det om lag ti prosent av eksportvarene som fin-sorteres på bakgrunn av bestillinger og selges til for eksempel Nord-Irak, Pakistan og Dubai. Fretex har inntekt på eksporten.

– Sorteringsanleggene i Polen og Baltikum gjør stort sett akkurat det samme som vi gjør. De har det samme avfallssystemet og sorteringssystemet

som vi har. Vi tar ut avfall i Norge, de tar ut avfall i Polen og Baltikum. Videre tar vi ut det vi tenker har gjenbruksverdi til andre markeder, forklarer Hareide.

Ifølge Hareide blir klærne som har gjenbruksverdi i andre markeder solgt til deres kunder, og videre til kundenes kunder. Hun forklarer at Fretex ikke går ut med hvem disse kundene er. Likevel understreker hun at Fretex har hatt gode og lange samarbeid med kundene, og har dermed god kjennskap til dem.

Lite marked for bruktklær- og tekstiler

Framtiden i våre henders plakater opplyser om at 97 prosent av tekstiler og klær som leveres inn til ulike ideelle organisasjoner havner på søppeldynger i land som Ghana.

Til dette presiserer Hareide at Fretex kun kan snakke på vegne av hvor deres egne volum ender opp.

– Det vi har fått bekreftet av våre kunder er at varene som blir solgt til Afrika er etterspurt i markedet. Disse varene er ikke avfall, men tekstiler for gjenbruksmarkedet. Men det skal sies at der de ikke har gode avfallssorteringssystemer, så kan gjenbrukte tekstiler bli til avfall, og det er da man har et problem, forklarer Hareide.

Hareide utdyper at Fretex jobber aktivt for å få mest mulig oversikt over sine volum. Kundene til Fretex er pliktige å rapportere andelen tekstiler som går til gjenbruk, materialgjenvinning, forbrenning og deponi.

– Vi jobber helt konsekvent med våre kunder og våre kunders kunder, med tanke på hvordan de håndterer disse varene og hvilke varer de sender videre, sier Hareide.

Men hvorfor er det slik at klær blir eksportert ut av Norge? Miljødirektøren peker på at bruktklærmarkedet i Norge er lite i forhold til andre land i Europa, og at dette er hovedårsaken til eksporten.

– Dersom vi kunne solgt mer i Norge, ville vi sortert mer i Norge. Grunnet kostnadsnivåene i Norge kan vi ikke i dag sortere mer enn vi selger i Norge. Dette er grunnen til at vi må eksportere klær ut av landet, avslutter Hareide. **UD**

Dette skjer med klærne

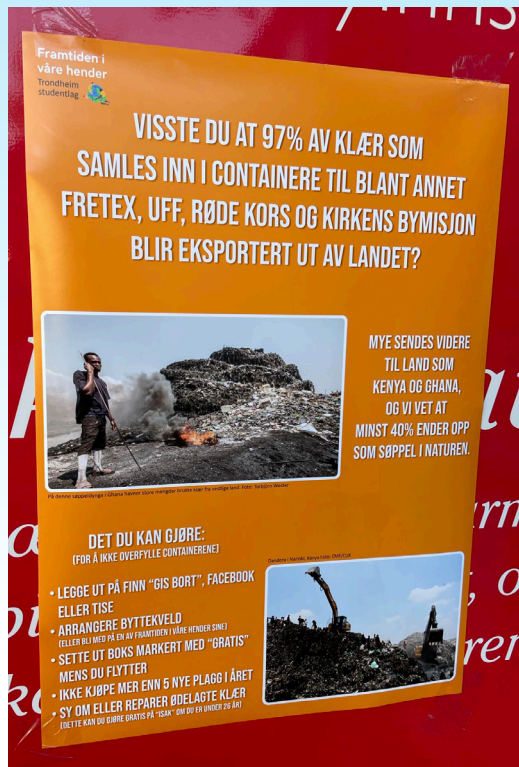
90 prosent av alle tekstilene Fretex får i Norge blir sendt videre til kunder i utlandet. I Fretex sin årsrapport fra 2023 står det at de mottok hele 13 250 tonn med klær. Av disse blir 90 prosent solgt til Baltikum og Polen, og de resterende ti prosentene blir solgt til steder som Pakistan, Nord-Irak og Dubai. Dette skriver Fretex selv på sine nettsider.

En rapport gjennomført av Norsus i 2023 kan bekrefte tallene til Framtiden i våre hender. Av alle innsamlede klær i Norge er det bare tre prosent som ender opp på bruktklærmarkedet her i landet. De resterende 97 prosentene blir sendt ut av landet. I andre europeiske land blir også store mengder brukte klær og tekstiler sendt ut av landet. Klærne blir sendt til land i Asia og Afrika.

Klærne har en markedsverdi i disse landene. Problemet er at mange av tekstilene som havner her ikke har en markedsverdi. Dette kan være klær som i realiteten er avfall, eller klær som skitøy som ikke har noen bruksområde i nevnte land.

Problematikken med eksport oppstår når land ikke har gode avfallssystemer. Dette vet man at det er manko på i en rekke land i Afrika og Asia. Når gode avfallssystemer ikke eksisterer blir avfallet heller brent. Dette medfører farlige utslipp for befolkningen som bor i nærheten, og ikke minst utslipp som ikke er bra for miljøet.

Kilder: Fretex, Urix og 2023 Kunnskapsstatus for tekstiler og tekstilavfall i Norge, Norsus.

PLAKATENE: Dette var opphengt på fretex-containere rundt om i Trondheim.

– Korleis hjelper ein eit menneske?

Anna Odell er kjend i Sverige både for kontroversielle stunt og som filmregissør. No kjem kunstnaren til Trondheim med utstillinga *Rekonstruksjon – Psyket*.

TEKST: Peder Bergset Botten
FOTO: Tiril Sofie Røstad

HIERARKI: Eit tema som går att i kunsten til Anna Odell er maktstrukturar.

– *Rekonstruksjon – Psyket* er ei undersøking av korleis ein handterte det eg opplevde at berga meg då eg var tvangsinnlagd.

Anna Odell hadde fått diagnosen schizofreni, og samtidig som ho var tvangsinnlagd vart ho gravid med ein av sjukepleiarane sine.

– Det var det som gjorde at eg fekk til å taka livet i ei meir normal retning. Men dette var sjølvsgagt strengt forbode og imot alle reglar.

Då ho fekk sjå journalen sin, viste det seg at ingenting var ført etter at dei fortalde om forholdet, til trass for at han var flittig fylt ut fram til det tidspunktet.

– Dette verket er, like mykje som eit kunstverk, ein research til ein TV-serie eller film der dette er del av handlinga.

Rekonstruksjon – Psyket er eit kunststykke med både ein film og foto. På fotoa er ho sjølv motiv, i lag med ei dokke av henne. I filmen har ho samla fagpersonar som fekk lesa journalen og spelar at dei arbeider i lag på denne institusjonen.

– Dei får gradvis vita meir og meir om situasjonen, at pasienten har eit forhold til sjukepleiaren, har vorte gravid, har

slutta å taka medisinen sin. Og til slutt at det er eg som er pasienten.

So ringde ho opp nokre av dei som faktisk arbeidde med henne.

– Eg forsøkte å undersøka kva dei tenkte under behandlinga, korleis dei prata med kvarandre. Det viste seg at mange hadde gjort seg veldig spesielle idear om meg, meir som den gamle ideen om den schizofrene, klønete personlegdomen.

Og det er dette dokka representerer – dette biletet av den schizofrene.

Som å koma inn i ein film

Ho seier at hierarki er eit tema som går att i mange av verka hennar.

– Eg har brukt meg sjølv og mine egne opplevingar for å fortelja noko om maktstrukturar. Her hadde eg frå starten ein tanke om å laga ein TV-serie eller film.

So vart ho kontakta av Uppsala Universitet, som leita etter ein «artist in residence».

– Og dei spurde om eg ville søkja. Dette var innanfor senter for medisinsk humaniora, so eg tenkte at det passa

supergodt å gjera det samtidig som eg gjorde research til denne filmen.

– Det er ofte tilfeldigheter som avgjer kva eg lagar kunst av. Ei hending i livet, eit møte med nokon eller eit minne. Det fyrste verket mitt vakte utruleg mykje merksemd og debatt i Sverige.

Verket ho snakkar om – *Ukjent, kvinne 2009 - 349701*, frå 2009 – var ei iscenesetjing av ein psykose på ei bru i Sverige. Sant nok av noko ho hadde opplevd sjølv tidlegare.

– Eg var på veg heim ein sein kveld over same bru som eg sjølv hadde vore på ved eit psykoseanfall. Og so møtte eg ei jente i akkurat same situasjon.

Ikkje berre var ho i same situasjon, ho var på same alder som ho sjølv var då ho opplevde det.

– Det kjendest uverkeleg. Det var som å koma inn i ein film.

Og då ville ho gjera film av det sjølv.

– Kva gjer folk friske?

Ho ringde til alle akutte psykiatriske klinikkar i Sverige på førehand og fortalde om kva ho skulle gjera.

– Eg sa sjølvsgatt ikkje namnet mitt, men eg ville høyra kva dei ville gjera viss eg iscenesette ein psykose.

Og svara var at dei ikkje kom til å lata seg lura.

– Men dei nekta for at eg kom til å hentast og leggjast i belte sjølv om eg skulle klart å overtida dei.

Men ho fortel at det var akkurat det som hende.

– Og det var akkurat slik som dei skreiv det i journalen då eg var tvangsinnlagd. Dei skreiv at eg slost og at eg beit.

Men det seier ho at ho ikkje gjorde, korkje då ho var innlagd eller under kunststykket.

– Det var ingen ansvarleg lege til stade som tok beslutningane, slik dei hadde lova. Det er noko viktig for meg i dette, at ein i møte med autoriteter ikkje har noko makt, at ein ikkje vert trudd. Om ein skal ha so mykje makt, so er ein nøydd til å forhalda seg til sanninga.

Ho seier at dette verket heldigvis har brakt med seg endring.

– Ein psykiater som heiter Ing-Marie Wieselgren sa at dei hadde sett i gang ei utreining som fylgje av det eg gjorde. Ho sa at dei hadde gjort mykje innanfor tvangsomsorg.

VARSLA: Ho varsla alle akuttklinikkar i Sverige før ho iscenesette psykosen i 2009.

Ho anerkjenner at det ikkje er lett å arbeida i psykiatrien.

– Det er noko av det vanskelegaste ein kan gjera. Korleis hjelper ein eit menneskje? Viss eit menneskje fyrst har ein vanskeleg sjukdom og so vert friskt, kva var det som gjorde det friskt? Kva gjer at nokre ikkje vert friske? Er det når ein fylgjer regelboka eller når ein ikkje fylgjer ho?

– Livet byrja då eg fekk born

Hennar neste prosjekt, slik som dei tidlegare, handlar om maktforhald. Men denne gongen om eit maktforhald der ho er på andre sida.

– Eg har byrja å jobba med makta ein har over sine egne born.

Det er òg noko av grunnen til at sonen hennar er med i delar av *Rekonstruktion - Psyket*, og at ho har lagd ei tilsvarende dokke av sonen.

– Det var ein slags overlapp som både funkjar med dette verket og er relevant for det neste verket.

Ho har to born sjølv, eitt på 27 og eitt på 6 år.

– For meg byrja livet då eg fekk born. Fyrst var eg mobba, so var eg sjuk, før eg vart mor. Eg har aldri opplevd eit normalt liv utan å vera mor.

Ein tvilar

– Samtidig er eg på eit sett ein usikker person. Då treng eg å finna ut om eg har opplevd hendingar riktig. Er det eg som har misforstått? Eg treng å undersøkje det og gjera det synleg både for meg sjølv og for andre.

Nokre folk kjenner ikkje på denne tvilen til seg sjølv.

– Eg tenkjer at det er lett å vera eit menneskje som veit allting. At «eg er bra, du er dårleg», «eg veit at viss eg gjer slik, so fylgjer dette». Nokre menneskjer er berre slik. «Gjer ein sånn so er det riktig, gjer ein sånn so er det feil».

Sjølv stiller ho seg kritisk til det som kan verka opplagt for andre.

– Eg tenkjer «ja, gjer eg sånn so er det riktig, men samtidig er det feil, fordi det eine og det andre. Det kan vera bra eller dårleg, det er avhengig av om det er no eller seinare».

Ho seier at ho er ein som stiller mange spørsmål til seg sjølv og til alt.

– Eg trur at eg er sjølvmedviten. At eg er ein tvilar. Eg tenkjer innimellom at eg ikkje veit nokon ting. **UD**

FYRST MOBBA, SO SJUK, SO MOR: Anna Odell har aldri levd eit normalt liv utan å vera mor.

Kutter i seminartimer: – Et slag i trynet

Foreleser og studentassistenter sier at kuttene i seminar kom plutselig. Instituttleder svarer at dette ble bestemt i vår.

TEKST: Anna Amalie Jakobsen og Nikolas Tveiten
ILLUSTRASJON: Eugen Johnsen

BEKYMRET: Læringsassistenterne Kevin Johansen og Knut Birkevold forteller at kuttet er uheldig for både læringsassistenter og studenter.

Kevin Johansen og Knut Birkevold er begge læringsassistenter i hvert sitt emne ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap (ISS). Stillingene søkte de allerede i våres, og kontrakten var skrevet under i løpet av sensommeren. Begge har vært læringsassistenter før.

I løpet av august hadde de vært gjennom møter med emneansvarlige, og begynt å planlegge halvåret som læringsassistenter. Presentasjoner skulle sys sammen, forventninger ble avklart og de hadde begynt å forberede kommende seminar. Ti seminar var det som ble avtalt, som tidligere semestre.

Så kom beskjeden fra øvre hold. Dette semesteret skulle det bare være åtte seminar, og mindre undervisning ble også mindre arbeidstid.

– Da vi fikk meldingen var det ingen som skjønnte helt hva som skjedde. Vi var frustrerte og det samme var emneansvarlige. Det var ganske drastiske kutt i seminar. Kontrakten var skrevet under, og det var egentlig

ikke så mye vi kunne si eller gjøre. Det føles som om vi ikke blir betraktet som arbeidstakere, sier Johansen.

Instituttleder ved ISS, Torill Aalberg, sier det var klart at det ville bli færre seminar allerede i vår. Hun sier misforståelser har gjort at studenter og forelesere trodde det ville bli ti seminar som tidligere år. Les mer lenger ned i saken.

Gir uforutsigbarhet

Studentene forteller at endringen gir stor uforutsigbarhet. Som læringsassistent er dette gjerne en inntekt man planlegger semesteret ut fra, og særlig de som underviser i flere seminar vil bli berørt.

– Det kan være helt essensielt for å dekke kostnader utover høsten. Har du flere seminar, kan et plutselig kutt i seminar snu hele hverdagen din rundt, slår Birkevold fast.

– Vi har sagt ja til en arbeidsplass, og så sier de lenge etterpå at vi ikke får like mye som antatt. Ingen forvarsel, ingenting. Beslutningen ble gjort lenger

opp i systemet, men det var ingen som spurte de som faktisk blir berørte av det, legger Johansen til.

Seminarene er kuttet, og for læringsassistenter med flere seminarer betyr det også tilsvarende større kutt. Emnene blir ikke noe mindre av den grunn. De har fortsatt like mye pensum som de skal gjennom, bare at nå har de mindre tid å gjøre det på.

– Vanligvis har vi hatt to timer til å gå igjennom et tema, og det har gitt tid til fordypning. Nå må vi kutte i oppgaver og ting går fortere. Det går utover kvaliteten, både for oss læringsassistenter og studentene, konstaterer Birkevold.

– Aldri har jeg opplevd noe lignende

Det er ikke bare studenter og læringsassistenter som er bekymret for kuttet.

Sosiologiprofessor Aksel Tjora har undervist ved NTNU i over 25 år. Han er emneansvarlig for ett av de berørte

fagene. Aldri har han sett lignende, forteller han.

– Dette kom brått på, som en realitet som slo oss rett i trynet. Vi måtte omstille oss og endre et allerede planlagt emne. Om det hadde kommet tidlig i forveien kunne vi kanskje planlagt noe bedre, men beskjeden kom jo faktisk etter at semesteret hadde startet.

Professoren legger også vekt på at kuttet slår uheldig ut på alle nivåer. Det har raket alt fra koordinering og emneansvarlige til læringsassistenter og studenter.

Han forteller at planene er endret for denne gang, og for emnet betyr det mindre fordypning, raskere gjennomgang og mindre eksamensforberedelser. Det vil selvsagt ha konsekvenser, særlig for studentene som trenger det mest.

– For studentene er dette en viktig sosial læringsarena. Mange kommer rett fra videregående, og opplever overgangen ganske brutal. Seminarene håper vi kan være en viktig del av arbeidet for å nettopp sørge for en bedre overgang og skape trygghet for studentene. Forelesningene har opptil 200 studenter; i seminarer får de mindre grupper for å diskutere, bli kjent og skape et faglig fellesskap, forklarer Tjora.

Ikke opplevd denne typen inngripen

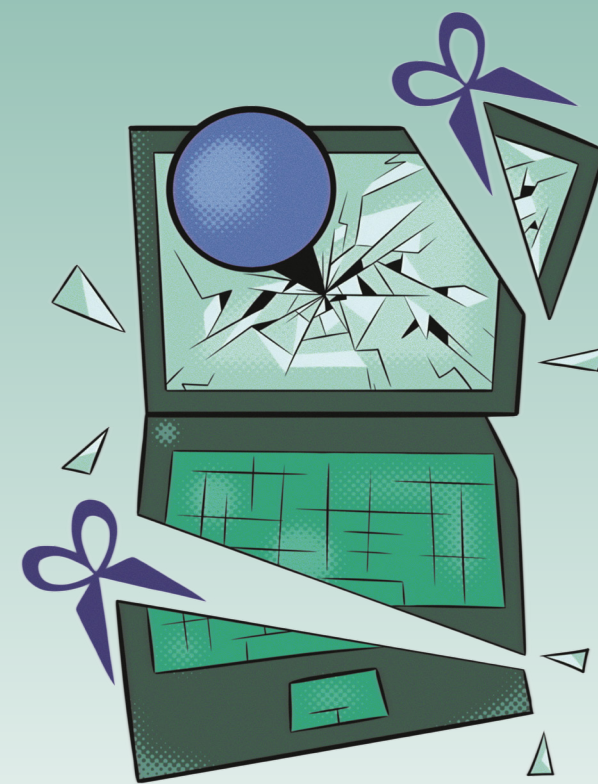
Det har allerede vært varslet om at NTNU er nødt til å kutte på grunn av stram økonomi. Institutter, studieprogram og nedbemanning er noen av områdene som går gjennom kostnadskutt.

Likevel er denne situasjonen et uttrykk for noe helt spesielt, påpeker Tjora.

– I dette tilfellet har faktisk den trange økonomien til NTNU fått konkret utslag for emneplanleggingen. Akkurat her må jeg si at jeg er litt sjokkert. Aldri har jeg opplevd at det øvre hold har grepet inn på denne måten før, slår Tjora fast.

KONSEKVENSER: Sosiologiprofessor Aksel Tjora er bekymret for situasjonen, og håper at det ikke kommer ytterligere kutt. Han understreker at det er mange som blir berørte av dette.

– Ikke et brått kutt, sier instituttleder

Instituttleder Toril Aalberg ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap svarer Under Dusken på e-post. Hun peker på at omfanget til stillingen har kommet tydelig frem i utlysningen av stillingene, og henviser til tilbudsskrivet som også Under Dusken har sett.

Ett av punktene Under Dusken har fått opplyst er nytt for semesteret:

«Emnene har vanligvis 1 seminar (à 2 timer) hver uke i 8 uker.»

Det er også satt et makstall for timer.

«Vi ønsker å tilby deg stilling som læringsassistent for emnet SOS1000 Innføring i sosiologi. Arbeidskontrakten vil i år være på 160 timer.»

Dette er imidlertid ikke noe nytt, og tallet har også tidligere året vært en øvre ramme for arbeidstimer. Dette forklarer instituttlederen med stor variasjon i reelle timer arbeid for læringsassistentene.

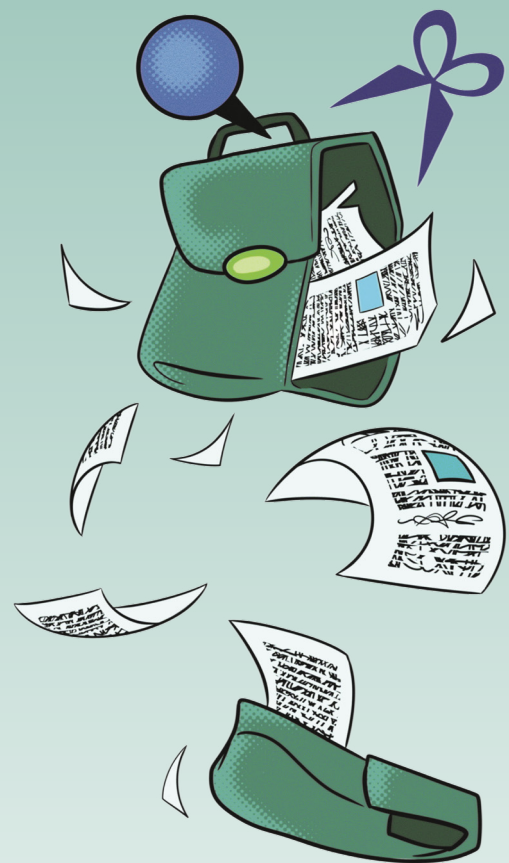
– Dette kan skyldes variasjon i antall studenter som leverer semesteroppgave

som skal vurderes, eller at noen grupper kan utgå dersom få eller ingen studenter melder seg på gruppen.

Hun understreker videre at kuttet ikke ble gjort brått, men at vedtaket om kutt i seminar kom i våres. Som nylig ansatt instituttleder har hun ikke innsikt i deltaljene, men forteller at det har oppstått misforståelser og miskommunikasjon mellom ledelsen og emneansvarlige.

Hun sier videre at kuttet ikke utelukkende er knyttet til økonomiske utfordringer og krav om innsparing.

– Typisk har det vært lavt oppmøte på disse to siste gruppeøvingene i et semester. **UD**

TYDELIG: Instituttleder Toril Aalberg påpeker at stillingens omfang er tydelig angitt i utlysningen. Foto: NTNU

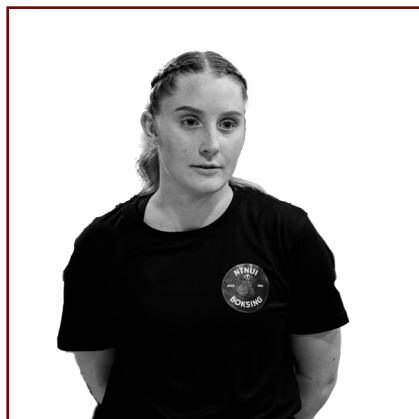

BOKSING ER FOR JENTER

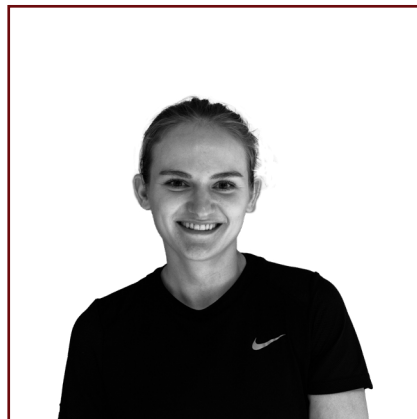
Det skal et nytt konsept sørge for.

TEKST: Tuva Martine Ambjørseiet
FOTO: Lan La

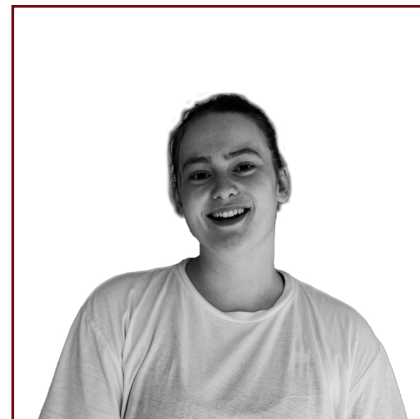

MESTRINGSFØLELSE OG MOTIVASJON: Hanna Clausen er fornøyd med progresjonen hun har hatt siden hun begynte for ett år siden.

GOD MOTTAKELSE: Utrvekslingsstudent Celine Kollmar ble godt tatt imot da hun møtte opp på sin første trening.

VARIERT TRENING: Malin Berg er glad i å prøve ulike måter å holde seg aktiv på.

Det finnes et rom på Sit Gløshaugen som to ganger i uken kan oppleves som litt skumlere enn vanlig. Da har gjen- gen fra NTNUI boksing inntatt salen. Forrige uke tok undertegnede, feig som jeg er, plass på sidelinjen for å sjekke ut hva som skjer på disse treningene. I et rom utstyrt med hoppetau, hansker og boksesekker var det ingen tvil om at jeg hadde møtt opp på riktig sted.

– Føler seg sterk

Blant de oppmøtte på timen finner jeg barnevernstudent Hanna Clausen. Det er ett år siden hun møtte opp på sin første trening helt alene. Nå sitter hun i styret til NTNUI boksing.

– Jeg har alltid likt boksing, og så hadde jeg lyst til å begynne med en idrett. Jeg sjekket hvilke tilbud NTNUI hadde, og endte opp her, forteller Clausen.

Hun har hatt det veldig gøy med egen progresjon det siste året. Boksing er en sport hvor man fort kan se fremgang.

– Det gir mestringsfølelse og motivasjon. Og så føler man seg sterk, forklarer hun.

Det ringer i en bjelle, hvilket signaliserer at de i salen skal legge ned hoppetauene. Men pause er det ikke. Det er

tid for «burpees», og jeg kjenner meg takknemlig for plassen min på sidelinjen.

Det er heller ikke bare kroppen som får kjørt seg. Clausen forteller at det er mye mental trening også.

– Man må særlig jobbe med å holde fokus. Hvis man har en dårlig dag og er litt distraheret kan det være vanskelig.

Godt fotarbeid, riktig plassering av hender og rotasjon av hofter er essensielt for å lykkes i sporten. Jeg følger med mens beskjeder blir gitt, og skjønner at det er mye å tenke på. Ett feiltrinn og du kan få deg en overraskelse.

Møtte opp alene

Kybernetikk- og robotikkstudent Malin Berg og erasmusstudenten Celine Kollmar var også å finne på Sit denne kvelden. Med henholdsvis tre og fire uker trening bak seg, er de litt ferskere enn Clausen. De ser likevel ut til å være godt kjent med hanskene og de grunnleggende trinnene.

De hadde begge lyst til å prøve noe nytt, og var nysgjerrige på boksing som en måte å holde seg aktiv på.

– Jeg møtte opp helt alene, men har blitt godt tatt imot, forteller Kollmar.

Berg ble rekruttert av en venn som også driver med boksing.

– Da jeg spurte om han kunne lære meg å bokse, sa han at jeg skulle bli med på en trening, forteller hun.

Videre forteller hun at hun alltid har syntes sporter som boksing og wrestling har vært kult.

– Jeg har drevet med toppidrett før, men vil ikke lenger fokusere på kun én sport. Jeg liker å teste ulike måter å holde meg aktiv på, forklarer Berg.

Bryr seg ikke om guttene

Bokserne i rommet går etter hvert over i sparring. Målet er å finne en partner på omtrent samme størrelse som en selv. Da blir det fort tydelig hvor stor overvekt det er av gutter i salen.

– Kjønnfordelingen er ikke jevn, sier Clausen og ler litt.

Hun forteller at de var mange jenter i fjor, men at de nå bare er to som møter opp fast.

– Det har begynt noen nye jenter i år, men de møter opp litt her og der. Det er ikke så mange som er her over en lengre periode, så det er en veldig guttedominert sport.

Hun frykter det kan bli et problem hvis jenter er redde for å møte opp på treninger.

– Jeg har hørt at jenter har med seg andre jenter fordi de ikke tør å dra alene. Hvis man møter opp og ser at det ikke er så mange jenter her, så er det kanskje litt skummelt å fortsette å møte opp videre.

Berg og Kollmar forteller at de selv ikke bryr seg så mye om å være to av fem jenter på trening.

– Jeg tenker ikke så mye på det. Jeg er her for å trene, sier Berg.

Vil lokke flere jenter

Clausen forteller at styret har vurdert å innføre jenteboksing.

– Altså treninger med kun jenter, og som har lyst til å prøve boksing. Da kan

MENTAL TRENING: Det er mye å tenke på når man skal ta boksehanskene fatt.

SAMARBEIDER PÅ TRENING: Godt samhold i gruppen skaper bedre prestasjoner på trening.

– Ikke nøl med å møte opp, selv om det skulle være alene. Jeg var kjemperedd den første gangen jeg møtte opp, men det hjelper å prate med folk og se at alle har den samme interessen. Boksing er ikke en sport det snakkes så mye om, så det er gøy med en arena med like-sinnede. Det er også en motivasjon til å bli sterkere og føle seg bra, avslutter Clausen. **UD**

vi ta dem imot med åpne armer, og kanskje får de lyst til å fortsette.

Clausen forteller videre at sosiale aktiviteter har stor innvirkning på miljøet. I år har de foreløpig ikke ruppet å gjøre så mye sosialt, men det er noe de har lyst til å ha mer av.

– Det ble en helt annen dynamikk i gruppen da vi begynte med sosiale ting i fjor. Det frister å komme tilbake på trening når man blir kjent med folk.

Avslutningsvis har Clausen et par tips til jenter som kunne tenke seg å prøve sporten.

PRØVER NOE NYTT: Nybegynnere Malin Berg og Celine Kollmar begynner å bli kjent med boksingens grunnleggende ferdigheter.

Skummelt godt med gresskar- og søtpotetsuppe

Oktober står for tur og butikkene bugner av gresskar.

TEKST: Tuva Sandnes
FOTO: Tiril Sofie Røstad
ILLUSTRASJON: Kian Nouri

Det blir mørkere og kaldere og snart er halloween rett rundt hjørnet. Gresskaret egner seg ikke bare som pynt til halloween, men også som god mat på bordet. På denne måten kan du slå to fluer i én smekk siden du både kan bruke skallet og innmaten – og dermed også slippe å kaste mat.

For å sette stemningen rundt bordet kan du også lage lykter av gul paprika. Det eneste du trenger å gjøre er å skjære av toppen på paprikaen, fjerne kjernen og skjære ut øyne og munn – som på et gresskar.

Historien om gresskaret

Om ikke lenge vil gresskarlykter lyse opp den mørke og kalde natten. Gresskarlykten, slik vi kjenner den i dag, stammer fra en irsk, gammel myte om en gjerrig smed som het Jack. Jack lurte djevelen slik at han unngikk å bli tatt med til underverdenen. Ettersom han heller ikke kom til himmelen da han døde, ble han dømt til å gå omkring på jorden frem til dommedag.

Jack ba om en lykt til å lyse opp veien, på leting etter et hjem. Han mottok et stykke kull fra Helvetes evige brennende ild, som han la i en uthulet kålrot. Dermed fikk Jack kallenavnet Jack of the Lantern, som ble dømt til å vandre i mørket som et symbol på alle fortapte sjeler.

Senere emigrerte mange irer til USA og tok med seg tradisjonen videre. I USA var det imidlertid ikke vanlig med kålrot, og man begynte derfor i stedet å ta i bruk gresskaret. Del historien om gresskaret videre mens dere nyter en god gresskar- og søtpotetsuppe rundt middagsbordet.

ET VARMENDE MÅLTID: Nyt en god og varm suppe en kald og mørk høstdag.

ET BUDSJETTVENNLIG TIPS: Skjær ut øyne og munn på paprikaen slik som på et gresskar.

DE FLESTE GRØNNSAKER KAN BRUKES: Bruk grønnsakene du allerede har i kjøleskapet.

Gresskar- og søtpotetsuppe

Dette trenger du til fire porsjoner:

600 gram gresskar
400 gram søtpotet
200 gram gulrot
1 stk. løk
2 fedd hvitløk
2 ss frisk ingefær
1 liter grønnsaksbuljong
1 stk. lime
Olje til steking
Salt
Pepper
2 dl kokosmelk
Frisk koriander
Crème fraîche
Ristede gresskarkjerner til servering

Slik gjør du:

1. Skrell og skjær søtpotet og gulrot i små terninger. Skjær av toppen av gresskaret for å få ut innmaten og del det deretter opp i mindre biter. Gresskarets innmat renses slik at det bare er frøene igjen. Disse legges i en ildfast form med litt havsalt og olje på. Frøene puttes i ovnen sammen med focacciaen (se oppskrift under).
2. Hak løk, hvitløk og ingefær. Fres det i en kjele med olje til den blir myk og gyllen.
3. Deretter skal gresskar, søtpotet og gulrot oppi gryten. La det steke i fem til åtte minutter.
4. Hell i vannet og buljongterningen, og kok opp. La det småkoke til alle grønnsakene er helt møre. Dette tar omtrent 30 minutter. Kjør suppen glatt og jevn med en stavmikser.
5. Tilsett kokosmelk og smak til med salt, pepper og limesaft. Server suppen toppet med crème fraîche, gresskarfrø og litt frisk koriander, samt focaccia dersom du ønsker.
6. Når du er ferdig med å nyte det gode måltidet, kan du bruke skallet til å lage en gresskarlykt til halloween.

SETT STEMNINGEN: Pynt bordet med lykter av gul paprika.

ET VARMENDE MÅLTID: Nyt en god og varm suppe en kald og mørk høstdag.

DE FLESTE GRØNNSAKER KAN BRUKES: Bruk grønnsakene du allerede har i kjøleskapet.

Focaccia i brødform

Dette trenger du til fire porsjoner:

350 gram mel
2 dl lunken vann
2 ts tørrgjær
½ tssalt
½ tssukker
½ dl olivenolje
Rosmarin
Eventuelt oliven til topping

Slik gjør du:

1. Bland de tørre ingrediensene i en bolle.
2. Hell det våte i blandingen. Vannet skal være litt varmere enn kroppstemperatur.
3. Elt deigen. Dette kan du fint gjøre med hendene. La deigen heve til dobbel størrelse. I mellomtiden setter du på ovnen til over- og undervarme på 225 grader.
4. Kutt olivenene i passende biter til å ha i brøddeigen. Når deigen har hevet til dobbel størrelse, vender du inn olivenene. Smør inn en brødform med en raus mengde olivenolje. Flytt deigen oppi formen og la den få stå slik i noen minutter.
5. Lag groper i deigen med fingrene. Strø over salt og rosmarin. Stek brødet til det er gyllenbrunt på toppen og lager en sprø lyd når man kaker på undersiden av det. Dette tar omtrent 30–40 minutter.

- JEG HAR ALLTID BLITT DRATT MOT GUTTER

Det har tatt Sondre Justad lang tid å være ærlig med seg selv, noe vi får se i hans nye film.

TEKST: Emilia Brahim og Leif Henrik Hansen Høøen
FOTO: Matias Straume Mørland

– Jeg har filmet vanvittig mye i oppveksten.

Sondre Justad er i gang med å fortelle om *Riv i hjertet*, dokumentarfilmen som i skrivende stund vises i kinosaler rundt om i landet.

I en tom frokostsal på Thon hotell Nidaros skinner det grå lyset svakt gjennom de hvite, gjennomsiktige gardinene. På tross av de litt sterile omgivelsene, klarer Justad å skape en avslappet og varm stemning rundt seg når han forteller.

– Jeg hadde ikke studioutstyr på den tiden, og måtte ha en måte å huske ting på. Hvis jeg lagde låter eller hadde ideer så filmet jeg det ofte for å se hvilke grep jeg spilte, eller hvordan teksten eller melodien var. Da kunne jeg se på det dagen etterpå og huske sangen.

Han forteller at han også har syklet mye rundt i Henningssvær, der han kommer fra, og filmet rundt i gatene. I tillegg >

har han hatt med seg filmfotograf på turne og i studio de siste ti årene. Hundrevis av timer med opptak fra barndommen, tiden rundt gjennombruddet og de utsolgte konsertene har blitt satt sammen til *Riv i hjertet*.

Filmens regissør Trond Kvig Andreassen møtte Justad i forbindelse med at Andreassen skulle regissere en musikkvideo for ham.

– Filmen handler om store deler av livet mitt. Det blir jo vanskelig å få med hele livet i en to timer lang film, forteller Justad og smiler litt.

Liten gutt med store drømmer

I fiskeværet Henningsvær var Justad en liten gutt med store drømmer. Han visste tidlig at han skulle bli artist, selv om han ikke fikk den mest entusiastiske støtten hjemmefra.

– De lot meg holde på, men det var ikke de som ringte rundt eller fikset ting for meg.

Justad måtte dra i trådene selv for å komme seg frem. Han forteller med iver om da han som 13-åring så Jahn Teigen tilby sangtimer på TV. Justad tok ansvar, ringte Teigen og ordnet timene selv.

– Jeg reiste til Oslo for å ta sangtimene, og spilte inn noen låter. Da hadde jeg aldri sunget til moren min før, så første gangen hun hørte det var på en CD fra Teigen studio. Det var veldig stas.

– Å komme fra et hardbarket fiskevær

I 2018 fortalte Justad i et TV-intervju med Anne Lindmo at han kunne forelske seg i både kvinner og menn. Det førte til en storm av oppmerksomhet han ikke helt så komme.

Veien til å være tro mot seg selv har vært lang, og er et av de store temaene i filmen. Han undrer seg over om det å komme fra et lite sted har gjort det vanskeligere å være ærlig rundt hvem han tiltrekkes av.

– Det er jo mer mangfold i en by. Det er ofte en mer homogen gruppe mennesker på bygda. Det har nok vært noe som har gjort det vanskelig for meg å være ærlig og tro mot meg selv – det å komme fra et hardbarket fiskevær.

Justad forklarer at han flyttet til et nytt sted da han gikk i femte klasse, og at han fikk sjokk første skoledag. Han er tankefull rundt temaet, og tar seg tid mens han forteller.

– Jeg følte ikke at jeg passet inn der. Det var banning og et veldig røft språk allerede da. Jeg tror nok det å vokse opp der har gjort det litt vanskeligere.

Manglet forbilder

Justad tror den manglende åpenheten likevel handler mest om tiden han vokste opp i.

– Barn som vokser opp i dag har kortere vei til alt. Gjennom sosiale medier og TV-serier har de felles kultureferanser med hele verden. Jeg hadde ikke det.

– *Jeg følte ikke at jeg passet inn der*

– På Lindmo snakket jeg om det å kunne forelske seg i damer og menn, men jeg sa ikke «jeg er bifil»

Justad trekker frem TV-serien *SKAM* som noe de yngre enn ham så på i sin ungdomstid. Der fulgte man guttene Isak og Even som forelsket seg i hverandre.

– Jeg tror jeg manglet noen forbilder i oppveksten. Det å kunne se noen og speile seg i dem, at det går an å være sånn.

«Æh ... det går ikke»

Justad synes folk generelt er veldig opptatte av bokser og merkelapper. Selv har han aldri satt noen merkelapp på seg selv.

– På Lindmo snakket jeg om det å kunne forelske seg i damer og menn, men jeg sa ikke «jeg er bifil». Nå har jeg en guttekjæreste, men jeg sier ikke at jeg er homo heller. Jeg har prøvd å si det til meg selv, og så har det vært sånn «æh ... det går ikke». Men jeg har alltid blitt dratt mot gutter, det har jeg klart å lande i. Det kan jeg si høyt til meg selv og tenke «det er sant og det føles bra».

En helt ny verden

Da Justad flyttet fra Henningsvær til Bodø for å gå på musikklinjen på videregående, møtte han en helt ny verden. Han var blitt en del av en større gruppe som delte lidenskapen for musikk. Denne overgangen markerte et tydelig skille i Justads liv.

– I Henningsvær var vi syv stykker i klassen som var helt forskjellige, men måtte få det til å funke. Da jeg kom til Bodø, følte jeg at jeg måtte velge en side. Vi som var på musikklinjen holdt oss stort sett for oss selv, og hvis du hang med «allmengjengen» kunne du få høre kommentarer som: «Har du blitt sånn fotballgutt nå?»

Selv om miljøet på musikklinjen var mer ensrettet, ville tiden i Bodø hjelpe ham å rette seilene videre mot artistlivet.

Studiene måtte vente

Musikken lå alltid i kortene, men Justad rakk likevel å ta noen studiepoeng i statsvitenskap ved Høgskolen i Bodø før gjennombruddet.

– Jeg har fortsatt lyst til å jobbe med menneskerettigheter på en eller annen måte, og jeg tenkte at studiet var en måte å få oversikt over hvordan det systemet er bygd opp på. Men så slapp jeg «Nu har du mæ», og da ble musikken prioritert.

Det gjenstår fortsatt å se om vi vil finne Justad i Haag, for etter å ha gjort en brakdebut ble forelesningssaler byttet ut med konsertsaler for henningsværingen.

Hjem til nord

Justad har bodd i Oslo de ti siste årene, men har spilt mange konserter i Trondheim, og spesielt mange på Samfundet.

– Det er noe som minner om Nord-Norge i måten folk snakker med hverandre her på. Når jeg går på gaten her sier folk hei, ser opp og smiler, så det føles mer lokalt enn Oslo. Og folk stresser ikke like mye når de går fra A til B.

Justad forteller at folk har et enda lavere indre og ytre tempo i Lofoten, noe han synes er «sykt nice». På sikt planlegger Justad å flytte tilbake dit.

– Jeg har det veldig godt hjemme i nord.

Det er aldri for sent å endre kurs

Når Justad ser tilbake på seg selv som ung student er det ett råd han ville gitt til seg selv: Ikke vær redd for å bytte retning.

– Vi er heldige som bor i Norge. Vi kan studere nesten gratis hele livet. Du må ikke velge hvem du er eller hvilken vei du skal ta – det er aldri for sent å endre kurs. Det er et privilegium vi har her i landet, og det må vi utnytte. **UD**

Menneskene bak merkelappene

Det er få temaer som skaper så mye debatt i beste sendetid, og rabalder i diverse kommentarfelt, som når islam settes på dagsordenen. Likevel er det sjelden man får et ansikt på dem som er gjenstand for diskusjonen.

TEKST: Sema Altaie
FOTO: August Carlsen Grøstad

Hvem er det egentlig vi snakker om når vi snakker om muslimer? Og hvilke gleder og utfordringer inneholder hverdagen til unge muslimer i dag? To studenter forteller åpent om sine erfaringer som religiøs minoritet.

Grunnmuren

– Religionen min er det som har hjulpet meg med å komme gjennom tøffe perioder i livet, forteller Ahmed Alamleh.

Alamleh er opprinnelig palestiner, men er oppvokst i Syria. Han flyttet til Norge i 2015, og han har de siste fem årene vært student i Trondheim.

– Det å vite at det finnes noen som har en plan for livet mitt gjør at jeg kan senke skuldrene og tenke at alt kommer til å løse seg.

GJESTFRIHET: Det serveres arabisk kaffe når Ahmed Alamleh inviterer hjem til seg for å snakke om erfaringene sine som muslim.

Han serverer både kaffe og te når han nå inviterer hjem til seg for å dele erfaringene sine som muslim i én av landets største studentbyer. Den lille hybelen er dekorert med palestinaskjerf, flagg og veggkunst prydet med arabisk skrift. I hjørnet ligger to fargerike tepper.

– Dette har jeg fått av faren min, sier Alamleh og viser stolt frem et rødbrunt bønneteppe med intrikate mønstre.

Familierelasjoner står svært sentralt i islam. Man skal ta vare på sine nærmeste, holde kontakt med dem og vise at man bryr seg. Det inkluderer tanter, onkler, besteforeldre, søskenbarn og videre ut i familietreet, forklarer Alamleh.

– Det er et av mine favorittaspekter med religionen.

Religion eller studentliv?

Alamleh vokste opp med et relativt avslappet forhold til islam, sammen med familien og resten av lokalsamfunnet i Syria.

– Å be fem ganger om dagen og faste under ramadan var bare en naturlig del av hverdagen vår. Vi regnet oss selv som helt alminnelig religiøse, forteller han.

Da han flyttet til Norge, og senere på egenhånd til Trondheim, ble det imidlertid mer komplisert. Plutselig ble han stilt til veggs av sine egne overbevisninger i møte med norsk studentkultur.

– Det var vanskelig. Jeg ville føle meg som en del av samfunnet, men samtidig holde på troen min. Jeg måtte reflektere over om jeg var villig til å gi

avkall på verdiene mine for å delta i studentfelleskapet, forteller han.

Det er en kjensgjerning at en typisk studenthelg i Trondheim består av fest, fanteri, og ikke minst fyll. Alamleh forklarer at det kan være utfordrende å føle seg komfortabel på slike arenaer

for en muslimsk student som ikke

drikker alkohol.

– Det er en så stor del av kulturen her at man ikke kommer unna. Jeg prøvde å delta på et par fester, og likte den sosiale biten. Likevel, som en som ikke drikker, føltes det ikke riktig for meg.

Alamleh har nok ikke vært alene om å stå overfor dette dilemmaet. Etter hans oppfatning ender mange unge muslimer i Trondheim opp med å ta et valg.

– Enten velger de å snu ryggen til sine religiøse prinsipper for å ha et sosialt liv, eller så finner de nettverket sitt andre steder.

Han synes det er trist at det skal være så vanskelig å passe inn, ikke bare i studentkulturen, men også i storsamfunnet. Han forteller at å

bli akseptert som norsk oppleves vanskeligere jo sterkere man identifiserer seg med religionen sin.

– For å integrere seg føler mange at de er nødt til å ta total avstand fra muslimsk kultur og identitet. Dette er et stort problem. Å kalle seg integrert i Norge i dag burde kunne romme begge deler.

Fant flokken

Alamleh selv valgte å være standhaftig i verdiene sine, men måtte dermed lete utover faddergrupper og linjeforeninger for å finne tilhørighet som student.

– Jeg kjente ingen da jeg kom til Trondheim. Det første jeg gjorde var å oppsøke en moské. Det var et trygt utgangspunkt for å bli kjent med jevnaldrende som kunne hjelpe meg å navigere i en ny by.

Nytilflytteren følte seg godt tatt imot, og opparbeidet seg etter hvert et nettverk som ga ham rom til å være tro mot seg selv. Alamleh beskriver den nåværende vennegjengen sin som svært mangfoldig med mennesker fra ulike bakgrunner, både norske og utenlandske.

– Det handlet egentlig bare om å finne noen med perspektiver og tenkemåter jeg kunne relatere til.

STUDENTKULTUR TIL BESVÆR: Drikkekulturen i Trondheim gjør det vanskelig for mange muslimer å føle seg komfortable, forklarer Alamleh.

Likesinnede fant han ikke bare på muslimske arenaer, men også gjennom samfunnsengasjement. Alamleh har lenge vært aktiv i Studenter for Palestina Trondheim, og nå er han leder.

– Det er godt å ha en gjeng som aksepterer deg som du er, uansett om du er muslim, utlending eller hva det enn måtte være. Jeg føler meg heldig som har det.

Det som ligger mellom linjene

Alamleh har ikke alltid pratet like uanstrengt og åpent om sitt forhold til religion som det han gjør nå.

– I starten pleide jeg å synes det var ubehagelig å skulle fortelle folk at jeg var muslim.

– Dette var det flere årsaker til. Han opplevde at å i det hele tatt kalle seg religiøs ble oppfattet som gammeldags og tilbakevendende. Å i tillegg klistre på seg merkelappen muslim medførte andre utfordringer.

– Det føltes som jeg måtte forsvare meg selv hele tiden. Om jeg for eksempel sa jeg ba fem ganger om dagen, måtte jeg på en eller annen måte bevise at jeg likevel ikke var for «konservativ» eller «ekstremistisk».

Alamlehs bekymring for hvilket inntrykk andre hadde av ham gjennomsyret de første fem årene hans i Norge. Men med tiden fant han større selvsikkerhet i troen sin.

– Jeg har kommet til det punktet hvor jeg rett og slett gir faen. Jeg føler ikke at jeg skylder folk noen forklaring lenger. Enten aksepterer de meg, eller så får de tenke det de vil.

I følge Alamleh er det lettere å snakke åpent om å være muslim jo mer erfaring man har med å leve som en minoritet. Likevel møter han og vennene hans fortsatt frustrerende situasjoner.

– En muslimsk venn av meg har en kompis som hver ramadan lirer av seg det samme spørsmålet: «Faster du virkelig fra soloppgang til solnedgang?»

Etter så mange år tror jeg ikke han stiller spørsmålet kun fordi han ikke vet det, mener Alamleh.

Han vet at de fleste ikke mener vondt med å spørre, og han svarer gjerne de som er nysgjerrige på muslimske skikker. Imidlertid mener Alamleh at å måtte begrunne livssynet sitt gang på gang får en til å undres over om det egentlig ligger en fordomsfull undertone i spørsmålet.

Synlig

Der noen unge muslimer må håndtere små drypp av de skjulte holdningene til utenforstående, finnes det andre som møter dem ansikt til ansikt. Hussna Satar Janjua er én av dem.

«Jeg føler ikke at jeg skylder folk noen forklaring lenger»

FARGER OG MØNSTRE: Ahmed Alamleh viser frem bønneteppe han fikk av faren sin.

VONDE ERFARINGER: Som synlig muslim har Janjua blitt utsatt for flere ubehagelige hendelser.

– Å være muslimsk kvinne med hijab byr på både fordeler og utfordringer, sier hun.

Den 23 år gamle jenten flyttet til Trondheim i fjor for å starte på byggingeniørmasteren. Før det studerte hun i Oslo, som også var der hun vokste opp. Janjua har brukt hijab i mange år, og bærer dermed religionen sin som en iøynefallende del av identiteten.

– Det første jeg gjerne må understreke for folk er at det var et valg jeg tok på egenhånd, ikke under tvang. Jeg pleier å fortelle at storesøsteren min for eksempel ikke bruker hijab.

«Det som var mest sårende var at ingen sto opp for meg»

Som synlig muslim har Janjua erfart hvordan det er å skille seg ut i mange settinger, enten det skulle være på studiet, på jobb eller ute på gaten.

– På jobbintervju har det blitt kommentert at jeg ikke er godt nok integrert som bruker hijab når jeg har «friheten» til å la være.

Hun blir ikke lenger overrasket over å få uønsket oppmerksomhet, skulende blikk og kommentarer, men er likevel alltid på vakt.

– Jeg føler alltid jeg må se meg rundt i 360 grader i offentligheten, fordi jeg har opplevd ting tidligere som jeg helst vil unngå.

– Det skjedde midt på dagen, men ingen forsvarte meg

En spesifikk hendelse fra studietiden i Oslo har gjort spesielt stort inntrykk på Janjua. Hun satt på trikken på vei til forelesning da hun plutselig la merke til at mannen som satt overfor henne skulde stygt og viste henne fingeren.

– Jeg holdt meg rolig og spurte om jeg kunne hjelpe ham med noe. Han

svarte med å spytte på meg og ba meg dra tilbake dit jeg kom fra.

– Rett etterpå skal mannen ha snudd seg til en etnisk norsk kvinne og bedt henne ha en fin dag, før han fortsatte med å vise fingeren til Janjua.

– Det som var mest sårende var at ingen sto opp for meg. Det skjedde midt på dagen, og trikken var stappfull, men ingen forsvarte meg foran mannen selv om de så det som skjedde.

Etter hvert oppdaget en passasjer som sto litt lenger unna hva som hadde skjedd og ringte politiet.

– Han kom bort til meg for å sjekke om alt sto bra til. Det satte jeg stor pris på, men det hele pågikk lenge før han kom på trikken og oppdaget det. Jeg hadde håpet at de som stod nærmest skulle reagere mens

det skjedde.

Etter den dagen begynte Janjua å ta T-banen istedenfor trikken. Det var vanskelig for henne å forstå at noe sånt kunne skje.

– Jeg ble så redd for å oppleve noe lignende igjen, og usikker på om det var trygt for meg å flytte hjemmefra for å studere på egenhånd, forteller Janjua, tydelig preget av hendelsen.

Ufrivillig representant

Mens Janjua kunne føle seg sårbar ute blant folk, pustet hun lettet ut hjemme med familien. To av hennes yngre søstre går også med hijab, og de fant støtte i hverandre ved å dele både gode og dårlige opplevelser.

– Selv om jeg møtte fordommer der ute, kunne jeg alltid være trygg hjemme.

Overgangen ble derfor stor da hun skulle flytte inn i kollektiv med fremmede i en ny by. Tanken på å bo med folk som kanskje ikke kom til å akseptere henne var skremmende.

– Ulempen med å være muslimsk kvinne er at om man blir avvist, tror man umiddelbart at det skyldes fremmedfrykt. Etter mange negative

opplevelser er det lett å trekke de konklusjonene, selv om de ikke alltid stemmer.

Janjua forteller om hvordan slike erfaringer ikke bare har bidratt til usikkerhet i møte med andre, men

også til en form for prestasjonsangst. Hun beskriver hvordan det er å bli kategorisert som en representant for alle muslimer i andres øyne.

– Om jeg gjør noe galt, kan andre tenke at alle muslimer gjør det samme. Derfor er jeg alltid bevisst på konsekvensene av det jeg gjør, slik at andres fordommer ikke kan brukes mot meg.

Byrden av å kjempe mot å gres under samme kam og alltid bevise at man er bra nok kan bli belastende.

– Det ender fort opp med at man holder igjen og ikke tør å si noe

rundt andre, i frykt for å bli uglesett. Men da begynner jo folk å lure på hvorfor muslimske kvinner er så stille og mystiske, sier en oppgitt Janjua.

– Å møte en muslim her er som Eid

I likhet med Alamleh, trengte også Janjua en trygg havn i Trondheim. Et fristed hvor det fantes andre jenter som relaterte til utfordringene hennes, men som hun også kunne dele gleden av de muslimske høytidene og tradisjonene med når familien var langt unna.

I starten var det lettere sagt enn gjort. Hun husker godt sjokket første gang hun troppet opp på campus sammen med alle de ferske gløsingene.

– Det var jo ikke en eneste jente med hijab å se!

Janjua forteller at i en by hvor mangfoldet er miniatyrmessig sammenlignet med hovedstaden, blir det dagens høydepunkt å støte på noen med liknende bakgrunn.

– Når man møter en annen muslim her føles det nesten som Eid, spøker Janjua.

De hun faktisk feirer Eid med i dag oppsøkte hun selv da hun fant studentorganisasjonen for muslimer i Trondheim, MSAT, som Janjua nå sitter i styret til.

– Mange av arrangementene er åpne for alle, og det kommer mennesker med bakgrunn fra hele verden for å dele både kultur og måten de praktiserer religion på.

Hun forteller at hun har møtt mange jenter der som har historier som ligner på hennes. De bygger opp under hverandre og støtter hverandre, slik hun og søstrene hennes gjorde. Janjua trengte dette fargerike fellesskapet for å føle seg hjemme.

Trosser motstand med godhet

– Jeg er stolt over hvem jeg er, religionen, kulturen og identiteten min, konstaterer Janjua til tross for de vanskelige opplevelsene hun har gjennomgått.

Å vurdere å droppe hodeplagget for å lette hverdagen er det iallfall ikke snakk om.

– Om jeg hadde tatt av meg hijaben hadde det virket som at den var

“Når man møter en annen muslim her føles det nesten som Eid

UVITENHET: Ignoranse og mangel på lærevilje er blant de viktigste årsakene til fremmedfrykt mot muslimer, mener Janjua.

problemet i utgangspunktet, og det stemmer absolutt ikke, sier Janjua tydelig.

Bærebjelken i motet hennes kommer blant annet fra roen hun finner ved å praktisere religionen.

– For meg er det terapeutisk å kanalisere frustrasjonen min i bønn. Det er den sunneste måten å takle det jeg opplever på.

Janjua er fast bestemt på å ikke la seg knekke av motstanden hun har møtt, men heller gå frem som et godt eksempel. Det er et viktig islamsk prinsipp, forteller hun.

– Jeg har lyst til å være den personen som gir andre et positivt inntrykk av muslimer. Derfor prøver jeg å ta imot alle med et åpent hjerte, uansett om de kanskje forhåndsdømmer meg.

Mer enn bare merkelappen

Ahmed Alamleh og Hussna Janjua forteller begge om såre erfaringer i et samfunn som ikke riktig klarer å omfavne dem med den åpenheten, respekten og aksepten de ønsker. De har funnet sine måter å håndtere det på, men har også tanker om hva som burde endres.

– Det må begynne å være mer naturlig for folk at man kan ha ulik tro og livssyn i et samfunn, sier Alamleh.

Han forklarer at man ikke trenger å plassere folk i to separate sirkler, enten muslim eller norsk. Der de to sirklene møtes i venn-diagrammet vil det finnes større likheter enn forskjeller.

– Vi deler kanskje ikke samme tro som resten, men vi deler samme tanker, samme følelser og samme land. Vi er medmennesker, sier Alamleh.

Janjua peker på uvitenhet og mangel på lærevilje som årsaker til det som skaper avstand.

– De som har gjort det ubehagelig for meg å være åpen om troen min har kanskje aldri snakket med en muslim før, men lar meningene sine formes av fremstillinger i media.

Janjua oppfordrer folk til å være nysgjerrige og åpne for dialog. Selv med gode intensjoner kan terskelen for å stille spørsmål være høy, fordi man ikke

SYNLIG: Med hijaben på viser Hussna Janjua at hun er stolt over religionen og kulturen sin.

ønsker å trække på noen tær, men her er Janjua tydelig:

– Jeg vil heller forklare hvordan jeg tenker, enn at du lager dine egne forestillinger om hvem jeg er uten å sjekke om de stemmer. Så er det min oppgave å gjøre deg oppmerksom på hvordan du kan formulere deg på en mer respektfull måte.

Helt til slutt har hun en oppfordring til dem som møter en muslimsk kvinne på trikken:

– Det er ikke galt å smile tilbake! **UD**

Hvordan jeg fikk leselysten tilbake

- en liten leseguide til høsten

Høsten er den perfekte sesongen for lesing. Hvis universitetet har tatt leselysten fra deg, blir disse tipsene kanskje hjelpsomme.

TEKST: Fynn Hofmann
ILLUSTRASJON: Kirsti Jacobsen

Mange har nok tenkt akkurat dette før: «Jeg leste mye da jeg var barn, men nå har jeg ikke tid». Eller: «Jeg må lese så mye pensum, jeg klarer ikke å konsentrere meg om andre bøker».

Men lesing er så mye mer enn det. Derfor får du nå sju tips til hvordan du kan få leselysten tilbake – helt uten å måtte tenke på universitetet.

Én side er nok

Det viktigste er at du har det gøy mens du leser. Det betyr at du ikke trenger å stresse deg gjennom hundre sider. Velg en bok som du alltid har hatt lyst til å lese og start med ett kapittel, eller bare noen sider. Det kan hjelpe å sette seg inn i boken, og kanskje blir du hektet på din nye favoritt. Uansett hvor mye du leser, går det helt fint. Du har ingen frist. Det viktigste er at du har det gøy mens du leser.

Ikke bry deg om hva som er kanon

Fyodor Dostojevskij, Charles Dickens eller Henrik Ibsen – alle disse forfatterne blir ofte nevnt når man snakker om kanon. Du må ha lest dem for å kalle deg selv en leser, sier noen. Nei, ikke hør på dem, sier jeg. Man er en leser uansett og alle har sin egen smak. Jeg leste *Malibu brenner* og *Carrie Soto er tilbake* av Taylor Jenkins Reid i år, og jeg hadde den beste tiden i mitt liv. Det hadde jeg ikke mens jeg leste Shakespeare. Bare fordi noe ikke blir betraktet som høylitteratur,

betyr det ikke at det er dårlig. Les science fiction, les romantiske bøker og les «fanfiction».

Goodreads kan hjelpe, men er ikke forpliktende

Jeg bruker Goodreads og Storygraph for å følge fremgangen min. Det motiverer meg til å lese og jeg blir glad når jeg kan loggføre en ny bok i appene. Men det betyr ikke at det er forpliktende. Å ha en app hvor man må vise frem sine lesesuksesser kan oppleves som et press og være demotiverende.

Personlig liker jeg statistikker og lister og alt som tilhører det, men det betyr ikke at man må tvinge seg til å lese fordi man må bli ferdig med fire bøker i løpet av juleferien for å nå lese målet sitt. Det er ikke poenget. Men hvis man trenger tidsfrister og spesifikke mål for å være produktiv, kjør på. Det kan være meget hjelpsomt, men avgjør ikke om du er en god eller dårlig leser.

Det er faktisk lærerikt

I min lesekarriere har jeg snublet over fantastiske bøker som har lært meg masse om alle slags kulturer, tidsperioder og livsrealiteter. Historier som Paul Lynchs' *Prophet Song* eller *Alt blir klart og betydelig* av Jonathan Safran Foer har vist meg hvor viktig litteratur er for å fremstille og forklare både historiske, aktuelle og fremtidige hendelser og problemer. Det fins så mye spennende der ute som bare venter på å

bli oppdaget, og som kan påvirke synet ditt på verden betydelig.

Et godt skjermalternativ

Jeg bruker mobilen min altfor mye. Hvem gjør ikke det? Men siden jeg begynte å lese mer, har også tiden brukt på mobilen blitt mindre. Jeg merker at jeg får sovet bedre når jeg leser i sengen istedenfor å være på mobilen. Samtidig kan det bli en del av kveldsrutinen din og en måte å komme seg bort fra en altfor lys skjerm og en hel kveld med «doomscrolling».

Høstsesong er lesesesong

La oss ikke glemme estetikken. Det er høst og det betyr høstgule blader, strikkegenser og koselige kvelder med stearinlys, te og koseteppe. Det eneste som mangler er derfor en god bok, og vips, så har du den perfekte estetikken å skryte av til vennene dine, eller på Instagram. Slå to fluer i én smekk og kombiner det estetiske med det koselige.

Lesing er sexy

Trenger jeg å si mer? Tenk på Connell i *Normal People* eller Rory Gilmore i *Gilmore Girls*. Men det er ikke bare fiktive karakterer som viser oss at lesing er kult. Dua Lipa har en bokklubb, kjendiser som Harry Styles eller Taylor Swift snakker om litterære referanser i musikken sin, og Booktok og Booktube gjør at lesing er mainstream igjen.

Velkommen tilbake, lesing er kult igjen.

SKREKKFILMER PÅ WIKIPEDIA: EN REDDHARES BEKJENNELSER

Ja, jeg har lest favorittskrekkfilmen din på Wikipedia. Nei, jeg vil fortsatt ikke se den.

TEKST: Kjersti Eline Stuen
ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

Det finnes få skrekkfilmer som jeg ikke har lest. Jeg er en enormt nysgjerrig reddhare. Noen av disse handlingene er spinnville. Med filmer om hekseballerinaer, demonske nonner og samfunn uten regler, er det ikke rart at jeg blir nysgjerrig. Menneskehjernen tryller frem mye morbid, ekkelt og fascinerende. Det betyr ikke at jeg vil se resultatet. Jeg leser det på Wikipedia istedenfor. Plotbeskrivelsene er overraskende detaljerte, så jeg stilner nysgjerrigheten uten varige men.

Om du er redd for din egen skygge burde ingen tvinge deg til å se skrekkfilm. Det er fysisk ukomfortabelt å være redd. Å hjemsokes av noe du så for et halvt år siden er rett og slett ikke gøy. Vi blir alle ulikt påvirket av media og det

er viktig å sette grenser for uønskede opplevelser. Disse grensene burde respekteres.

Jeg blir redd av tanken på å være redd. Skrekkfilmer er ikke lagd for sanne som meg. En gang prøvde jeg å være modig og se en skrekkfilm med en vennegjeng. Omtrent halvveis gjennom filmen gikk jeg ut av rommet i desperasjon, satte meg på do og tastet meg raskt inn på Wikipedia. Jeg ropte at de ikke trengte å sette filmen på pause, mens jeg leste hva som ventet. Da kunne jeg se resten av filmen uten å være redd.

Det er ingen god grunn til at jeg skal vie to timer av livet mitt på å være redd. Det å lese hva som skjer er uansett mye mer tidseffektivt. Jeg får mye innhold på kort

tid. Etter dette kan jeg snakke med andre om skrekkfilmer, stilne nysgjerrighet og slippe mareritt. Det er kanskje en av mine mer produktive vaner.

Rundt halloweentider er det flere som prøver å lokke deg til å se skrekkfilm. Istedenfor å anbefale deg fryktinngytende opplevelser som varer alt for lenge, anbefaler jeg noen gode wikipediaartikler. *Abigail* handler om en liten jente som også er en vampyr. Et barn i ballettkostyme som banker opp voksne er veldig kjekt. *The Cabin in the Woods* er spennende, morsom og nesten absurd og er en artikkel jeg stadig vender tilbake til. Ellers vil jeg råde deg til å lese alt du kommer over, slik jeg har gjort. Wikipedia er den varme klemmen vi reddharer trenger under den kalde filmhøsten.

En øyeåpnende beretning om blindhet

Trøndelag teaters fortelling om mennesker i krisetilstand i Mina Salehpours glimrende regi, gir oss et av høstens høydepunkter.

TEKST: Anna Kongshaug
FOTO: Vegard Eggen/Trøndelag Teater

Vi sitter ute i teaterets fullt opplyste foajé. Det er her tolkningen av den nobelprisvinnende boken *En beretning om blindhet* av José Saramago skal begynne. Sitrende forventning preger rommet. For hvis et stykke kan bryte med det tradisjonelle teaterformatet på denne måten, hva kan vel skje da?

Skuespillerne nærmest omringer publikum og trekker oss inn i den intense historien om en uforklarlig blindhetsepidemi. I nesten 30 minutter forteller et samstemt kor hvordan det hele begynte, og den taktfaste talen forlanger oppmerksomheten vår. Oppe

fra balkongen forteller karakterene hvor de var og hva de gjorde før det altomgripende viruset inntraff. Damen med solbrillene, biltyven, den gamle mannen, øyelegen og konen – alle er og skal bli offer for den brutale og mystiske sykdommen. Sammen fraktes de smittede til et nedlagt psykiatrisk sykehus. Her stues de sammen og isoleres fra resten av samfunnet.

Publikum forflytter seg i takt med forestillingens tre deler og vi befinner oss nå på «Hovedscenen». Som de som kjøpte de dyreste billettene for å se gresk teater en gang i tiden, får publikum

æren av å sitte på selve scenen. Det scenografiske er enkelt, men elegant løst. Hvitt gulv og hvite stoler skaper et drømmeaktig uttrykk. Rundt scenen henger det tynne slør som en slags hinne, noe som gjør det lett å forestille seg hvordan blindhetssykdommen må oppleves; det er som om det melkeaktige belegget viruset forårsaker også har lagt seg over publikums øyne. Fumlende griper skuespillerne etter hverandre, de snubler, krasjer inn i stoler og publikummere for å nå frem. Her er det ingen som slipper unna.

En stund har gått inne i det nedlagte psykiatriske sykehuset, og det begynner sakte men sikkert å rakne for de smittede. Det er knapt om maten og det er tydelig at verden utenfor ikke har tenkt å hjelpe dem. I kampen om hvem som skal få hva og hvem som har rett til å bestemme det, kommer det for en dag hvilket mørke som bor i oss mennesker. Her viser skuespiller Paal Herman Ims en glimrende skildring av den forferdelige og maktsyke ledere. Grusomhetene vi i krisetid er villige til å utsette hverandre for, blir formidlet på mesterlig vis gjennom Eivind Myrens lysdesign og Andrea Wagners scenografiske

Å LETE I BLINDE: Skuespillerne formuler og snubler for å finne hverandre.

mesterverk. Andre akt etterlater publikum i en svimlende tilstand.

Etter andre akt er det nærliggende å spørre seg: Blendes publikum av spektakulær lysbruk og spennende rekvisitter? Det er ikke til å stikke under en stol at det mest fengslende med denne oppsettingen er hvor imponerende alt *rundt* dialog og vanlig skuespill er løst. Karakterene i stykket skildres som navnløse og uten tydelige personligheter; det er lite for publikum å kjenne seg igjen i. Dette er likevel noe man som publikummer kan tilgi, vi er ikke her for å få servert baktung dialog og mellommenneskelig drama.

I tredje og siste akt er publikum plassert på tradisjonelt vis i salen, med ansiktene vendt mot scenen. Ute i den virkelige verden igjen møter karakterene apokalyptiske tilstander, hvor det blir nødvendig å holde sammen for å overleve. Både belysning og rekvisitter oppe på scenen bidrar til å understreke den truende og nye verdenen. Én etter én får karakterene tilbake synet. Dette føles brått og til dels også uforklart, og man sitter igjen med en følelse av at det kan tolkes i to retninger: Er dette bare sykdommens naturlige forløp? Eller skal blindheten, som plutselig forsvant, forstås som at menneskene nå har oppnådd en ny form for innsikt? De avsluttende ordene «Jeg tror ikke vi ble blinde, jeg tror at vi er blinde» peker nok mot sistnevnte retning.

Kan sees på Trøndelag teater frem til 31. desember.

Teateret selv advarer mot sterke scener som inneholder skildringer av voldtekt.

RØDT KORT OG GULLBALL

Verdensmediene har i lang tid gravd seg ned i allskens gjenglemte dokumenter og samtaler vedrørende Manchester Citys potensielle finansielle doping, noe norske medier også har fråtset i. Men i all den tid de har klaget og båret seg over uretten ved slik skjodeløs pengebruk, så har et lag fra Norge vært like umoralske når det kommer til pengebruk, dog i en annen sport.

Vipers Kristiansand har kjøpt seg titlene i håndballens Champions League, det er virkelig ingen annen måte å si det på. Derfor er det rart at det nærmest kom som et sjokk for norsk sportsmedia at det i det hele tatt stod så dårlig til.

For ja, det har blitt rapportert før at Vipers sliter, men at ingen tok jobben med å undersøke hvor ille det faktisk stod til er skjodesløst. Er det fordi det ville være å undergrave et norsk håndballhegemoni som vi elsker?

Skal det være sånn i sporten at vi bare tar de vi ikke liker? At vi bare er kritiske når det ikke er til nytte og glede for oss selv?

Hvor mye har blitt skrevet om skisportens manglende popularitet uten å noen gang virkelig stille spørsmål ved det virkelige problemet? Norge bruker proporsjonelt mer penger på smørebuene sin i forhold til Sverige, enn Manchester City gjør i forhold til Arsenal. Likevel er det bare sistnevnte som får tyn.

Norsk sportsmedia er en industri som lever av å stille dumme spørsmål, lire av seg klisjeer og rase når Erling Braut Haaland rett og slett ikke gidder og svare på flere elendige, intetsigende spørsmål.

Her må det skjerpings til.

Rettskaffelsen har seiret, David «King Conker» Jakins har blitt funnet uskyldig på alle anklagene for juks etter seieren hans i verdensmesterskapet i kastanjekamp.

82-åringen som har deltatt i verdensmesterskapet siden 1977, vant endelig sin første tittel den 13. oktober. Men etter inspeksjon ble det kjent at Jakins hadde en metallkastanje i lommen, malt så den var nærmest identisk med en vanlig kastanje.

Dette er selvsagt problematisk, for du vinner i kastanjekamp når motstanderens kastanje knekker, noe en stålnøtt aldri vil gjøre.

Heldigvis så kunne lederne av World Conker Championships, etter en lang undersøkelse, bekrefte at de ikke fant noe galt med Jaskins seier. Dermed kunne navnet hans trygt graves i det prestisjefulle trofeet.

En gledesdag for kastanjekamp, for Jaskins, og for rettferdigheten. Etter noen stressende dager kan endelig den pensjonerte ingeniøren hvile på laurbærene, før han må legge seg i hardtrening frem mot neste års mesterskap.

TEKST: Kristoffer Ramsøy Fredriksen
ILLUSTRASJON: Natalia Sokolowska

BØ! VELKOMMEN TIL RAMASKRIK

TEKST: Elias Ward Heimdal og Christian Truyen Ryssdal | FOTO: Lan La

Filmfestivalen der man gleder seg til filmen er ferdig så tidlig som mulig hver gang, men på en så lite negativ måte som mulig. Hvis det gir mening.

Det fine med skrekkfilmer er at man vet at det er over etter et par timer, så hvordan er det da å gå rett på en ny skrekkfilm ti minutter etter endt visning? Planen var grei: om å gjøre å se flest skrekkfilmer på 13 timer.

Vi ankom Oppdal kulturhus en overskyet torsdag morgen i slutten av oktober. Reisefølget bestod av én fotograf som elsker skrekkfilmer og to journalister som egentlig har innsett at dette ikke er deres favorittsjanger.

Om ikke den røde løperen og de mange plakatene med «ramaskrik» skrevet med store bokstaver var en god nok indikasjon på at vi hadde kommet til riktig sted, var vi hundre prosent sikre da et tjuetalls små barn gikk forbi og ropte «RAMASKRIK, RAMASKRIK, RAMASKRIK».

ER DET EN SKREKKFILM HVIS MAN IKKE SKVETTER?

Først ut var *The Severed Sun*, som i forkant av visningen ble beskrevet som en «folke-horror» på litt lavt budsjett. Hva dette betyr er ikke godt å si. Beklager mangel på kunnskap.

The Severed Sun finner sted i et isolert og mannsstyrt samfunn lenger ut på landet enn bygda. Samfunnet styres av Father, en selverklært gudeaktig figur som er alvorlig hele tiden.

Filmen åpner med at hovedpersonen Magpie, som er den faktiske datteren til Father, forgifter mannen sin etter å ha blitt forhekset av et monster som ikke var særlig skremmende.

Man kan nesten påstå at monstret var litt vel høflig med sine forsiktige inntredener i diverse scener. Skuffende nok skvatt vi ikke én eneste gang i løpet av visningen. Er det en skrekkfilm da?

Ellers utspilte filmens handling seg på meget langtrukket vis, og helvetet vi fikk beskjed om at skulle bryte løs i forkant av filmen var ikke-eksisterende. Med andre ord: atter en skuffelse. Alt i alt var denne filmen kjedelig og forutsigbar.

Dette til tross var filmen inne på noe rent visuelt, med noen sømløse overganger mellom scener og noen storslåtte landskapsbilder som underbygget den dystopiske stemningen filmen prøvde å skape.

SKREMMENDE KROPPSPRESS I NEW ZEALAND

Grafted handler om en kinesisk jente ved navn Wei som flytter til New Zealand for å starte på universitetet. Litt som oss på skrekkfilmfestival, prøver Wei så godt hun kan å passe inn.

De ekstreme metodene hun bruker får alle representantene fra Under Dusken til å vemmes og skjærme deler av synsvinkelen. Et kjapt blikk rundt i salen og det er tydelig at vi er de eneste. Oppdal er åpenbart mer vant til «body-horror» enn det vi er.

Det topper seg når Wei bruker en drill til å borre gjennom hodet til den peneste jenten på campus og skjærer av henne ansiktet. Wei ønsker nemlig bare å bli pen, og med kunnskapen hun har om hudtransplantasjon fra faren sin klarer hun nesten det umulige.

Utover filmen samler Wei på ansikter litt som Gaute Grøtta Grav samler på uvenner – overdrevent og irriterende. Flere ganger blir vi sittende og undre over hvordan hun har havnet her. Skvett-faktoren er lav i denne filmen også. Det nærmeste vi kommer er når kameraet brått panorerer til et bilde av en jentekveld hvor alle går med ansiktsmasker.

Det er nok hvor motbydelig scenene er som skal appellere i *Grafted*, så når siste transplantasjon finner sted og Wei drar med seg en uskyldig uteligger inn i kaoset sitt, tenker vi som med *Grey's Anatomy*: Det holder nå.

SØRKOREANERE SKUFFER ALDRI

Neste film er en sørkoreansk produksjon ved navn *Exhuma*. Det finnes tre garantier i dette livet: død, skatt, og at sørkoreanske filmer er knallbra. Innledningsvis er filmen så rolig og behagelig å se på at to av oss sovner, igjen på minst mulig negativ måte.

Søvnen varer derimot ikke lenge, for plutselig er hovedkarakterene i gang med det de liker aller best: å grave opp lik fra bakken og befri sjelene deres for så å ta dem med til kremeringssenteret.

Å «befri» sjelene er kanskje litt å ta i. En av hovedpersonene, Kim, praktiserer geomanti som ifølge svensk Wikipedia

IKKE FOR ALLE: Skrekkfilm er ikke for alle, men det er definitivt for noen.

SERVICE: Festivalen fikk god hjelp av elevene på service-linjen på den lokale videregående skolen.

EFFEKTER: I kulturhusets fellesområder ble avkappede hender og andre skrekkfilm-rekvisitter utstilt for å forskumle stemningen.

vil si at han besitter «konsten att spå med hjälp av jordens tecken». En del av denne jobbeskrivelsen er å fikse hva enn som plager de døde i etterlivet, noe som virker å være nødvendig overraskende ofte. De graver opp de døde i håp om å gi dem gravplasser med bedre feng shui.

Referanser til koreansk folklore og taoisme er gjentagende gjennom filmen. Vi ser for oss at noen som faktisk kan litt om emnet hadde storkost seg på denne visningen.

Når en klient som betaler usedvanlig bra ønsker å grave opp bestefaren sin fra en veldig spesielt plassert grav, ringer varsellampene til Kim. Vitende om at et nyfødt barns liv står på spill, gjennomfører Kim og hans lag på fire gravingen i tillegg til et rituale som innebærer fem døde griser, flere liter hesteblood og mye roping. Ritualet var ulikt noe vi hadde sett før, og var i seg selv nesten litt absurd, selv for en skrekkfilm å være.

Hadde Kim lyttet til varsellampene hadde noen liv antakeligvis blitt spart, men da hadde nok filmens handling vært en god del mer uttynnet også. I

en scene som får alle i salen til å tenke «ikke åpne den kisten» samtidig, settes et spøkelse fri og hjemsøker hele familien sin.

Når gjengen drar tilbake til graven igjen, oppdager de en ny kiste i graven. Et lite tips når du er ekspert på feng shui og nettopp har dritt deg ut med en kiste fra samme grav: Ikke ta opp kisten. Så intuitive er ikke denne gjengen, og fortellingen lever videre. Det fører til at en samurai klikker i vinkel, som skaper noen spektakulære bilder og en noe forvirrende leksjon i japansk og koreansk historie.

Det rådet unison enighet mellom oss om at *Exhuma* var dagens beste filmopplevelse. Med en halvtimes lenger spilletid hadde filmen tid til å ha en mer omfattende handling enn de tidligere filmene vi så.

HVORDAN ER DET Å DRA PÅ SKREKKFILMFESTIVAL?

Vi kom til Oppdal med store ambisjoner og et mål om å se så mange filmer på 13 timer som mulig. Blant de elleve filmene som ble vist den dagen, så vi kun tre. Det

viser seg at en hel dag med hvilepuls på over 100 brukt i et mørkt kinorum, ikke er for amatører.

Skrekkfilmfestivalens utgangspunkt er ikke så veldig ulikt en musikkfestival, sett bort ifra at terskelen for å gå ut av salen er mye høyere. Mellom filmene hadde vi også bare mellom 15 og 30 minutter til å fordøye det vi nettopp hadde sett før turen gikk tilbake til kinomørket.

De filmene vi rakk å se ble bedre og bedre og var i ganske ulike stiler. Selv om den siste filmen var den beste av de vi så, konkluderte vi med at vi hadde hatt en over gjennomsnittlig lang arbeidsdag. Vi hoppet på første tog til Trondheim med en nyfunnet kjærlighet for skrekkfilm i bagasjen. Takk for i dag, Oppdal, men det holder nå.

Evig Ferie

- Klarer meg bra

Hvis Mac DeMarco var fra Innlandet.

TEKST: Simon Torsvik Thingnes
FOTO: Rett Ut Records

Med flere album i bagasjen har Evig Ferie de siste par årene tatt Norge med storm med innlandsindien sin. Den nyeste skiven er helt på merket og et godt tilskudd til diskografien, men klarer ikke unngå et par nedturer.

Allerede fra første låt, «Hakke vært meg selv siden 93», viderefører Evig Ferie sin tydelige, soniske identitet. For alle oss som fortsatt holder Mac DeMarco-skivene hjertet nært, er uttrykket både kjent og kjært. Gitarene låter som bølgende sommerluft, synthene føles som en dukkert i Mjøsa og låtene høres ut som de er spilt inn på en kassett som har blitt glemt ute

på et svaberg en sommerdag. Det er sjarmerende, men tidvis kan det låte overdrevent hjemmesnekret.

Andresporet «Kino eller ø?!» har alle de nevnte ingrediensene, men mangler noe av sjarmen. Miksen blir for rotete, og er ikke rocket nok til at den bæres av egen råskap. Men, selv om miksene er av varierende kvalitet, er det nok av både sjarm og personlighet å trekke frem.

«Vi får se» har mer trøkk og eksperimentelle akkordvendinger enn en gjennomsnittlig Evig Ferie-låt, og er et forfriskende og fengende spor. I låter

som «Da du dro» aner man spor fra Lars Lillo-Stenbergs låtskriverhåndbok – en god læremester å ha om man liker tilbakelente og ettertenksomme gitarlåter.

Om ikke annet er det ingen tvil om at bandet lever opp til navnet sitt – denne skiven låter som en sommerferie som aldri tar slutt. Selv om varmen for lengst har forlatt Trondheim er det nok melankoli i låtene å ta med seg inn i høstmørket. *Klarer meg bra* er rett og slett litt som livet selv: ikke helt perfekt, men forbannet deilig iblant også.

HELVETE, FOR EN DJEVELSK MUSIKK

TEKST: Håkon Vesterås og Herman Østby | FOTO: Dina Borge

Satan lever i musikken til både frykt og inspirasjon. Hans myteomspunnede karriere trekker helt tilbake til middelalderen og til svartmetallen i Norge.

Høstens dystre mørke har lagt seg over Trondheim by. Vinden hylar, himmelen er bekmørk som forbrente lik, og julebrusens tidlige inntog i butikkene lyder som Gabriels horn i påvente av apokalypsen kalt eksamensperiode. Under fullmånen påkalles Satan.

Stillhet. Ingen skikkelse, ingen kraft, ikke engang en vag følelse av ondskap i luften. Bare den ytterst lite fryktingytende gløden fra billige telys. Fanden har visst gjemt seg.

GUTTEROMMET TIL DJEVELEN

Den 13. september åpna utstillinga *Dårlig stemning: Lyden av følelser i norsk svartmetall* på Rockheim. Den åpna opprinnelig på Nasjonalbiblioteket i fjor vår, der den var åpen for publikum fram til midten av september.

Utstillinga er utvikla av Nasjonalbiblioteket med Thomas Alkær som kurator, men står nå på Rockheim ut 2025. Pentagram på plateomslag og okkult materiale pryder de mørke veggene, og et gutterom med et stort pentagram soler seg i rommet. Det kunne like godt ha vært gutterommet til Satan.

Konservator Mathias Østrem ved Rockheim forteller litt av hvert om åssen det okkulte spiller inn i utstillinga.

– Utstillinga handler om den negative og mørke stemninga. Følelsene som svartmetall kan inneholde, sier han.

Det er som regel svartmetallsjangeren folk tenker på når orda «satan» og

SVARTMETALLHISTORIE: Konservator Østrem formidler hvordan det okkulte spiller inn på utstillinga på Rockheim.

«musikk» havner i samme setning. Østrem forteller at svartmetall har et annet fokus på følelser enn annen musikk. Fokuset går på følelser av det mørke, negative, dystre, morbide og absurde som du ellers ikke finner andre steder.

– Det svartmetall gjør er at den tillater å gå inn i et nytt rom, sier Østrem.

Okkulturnatt er arrangementet som proklamerte dette budskapet, og han forklarer at Satan er del av det okkulte helhetlige bildet på svartmetall. Konservatoren påpeker at han først og fremst kan være et bilde på motkultur.

– Satan kan være et bilde på rebelsk motstand til det etablerte.

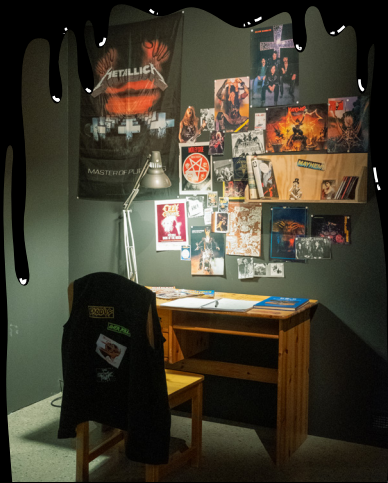
Utstillinga viser dette gjennom blant anna okkult litteratur som *The Satanic Bible* og *Magick* av Aleister Crowley, som begge har inspirert svartmetall, forklarer Østrem.

Han påpeker at det okkulte lenge har vært en del av popmusikken. Hippiebevegelsen utforska alternative livsstiler allerede på 60-tallet, og The Rolling Stones og The Beatles begynte da å flørte med okkult symbolikk. Ei vanlig forestilling er at svartmetall-banda på 80-tallet tok djeveldyrkelse helt ut, men Østrem avviser dette.

– I ettertid ser man at det for det meste var ei lita gruppe aktive kriminelle. De fleste banda og musikerne var ikke

KIRKENE BRENNER: Avisene i samtida var prega av en satanisk panikk for svartmetall.

GUTTEROM: En rekonstruksjon av et svartmetall-hue sitt gutterom på 80-90-tallet.

direkte involverte, men siden det var snakk om et lite miljø, blei de også dratt inn i saka, spesifiserer han.

Det var Varg Vikernes som gjorde svartmetallen kontroversiell. Hans svartmetall-soloprojektet *Burzum* var drevet av en mer ekstrem tankegang.

– Han brukte media aktivt. I et intervju med Bergens tidende fortalte han om at han hadde utført to kirkebranner. I ettertid mente han at det hele var et promotunt for sitt kommende album *Aske*, forklarer Østrem.

Østrem forteller at det var ganske skummelt og sjokkerende for den norske befolkninga når det i lille kristne Norge plutselig skulle komme en haug satanister som aktivt brenner kirker i avisoppslaga.

Det blei ei overforenkling for svartmetall-miljøet og alle aktivitetene banda gjorde. Når en myte allerede er smadra så kan man spore en annen myte som blir formidlet allerede så tidlig som på skolen om den kjære Lucifer.

«DIABOLUS EN MUSICA»

I allmenn musikkklære dukker Fanden opp i et tonesprang så dissonant, så fryktinngytende, at det blei bannlyst i middelalderen: det beryktede tritonus-intervallet. «Diabolus en musica» blei det kalt, eller Djevelen i musikken.

Dessverre er musikkhistorie sjeldent så enkelt. Professor i musikkhistorie

Roman Hankeln ved Institutt for historiske og klassiske studier ved NTNU mener det er langt fra sikkert at det er her Djevelen befinner seg.

– Dette med diabolus en musica er noe vi egentlig først finner i en tekst skrevet rundt år 1700, sier Hankeln.

Idéen om at det dissonante tritonus-intervallet representerte djevlesk kraft kom altså ikke før flere hundre år etter middelalderens slutt. Hankeln forklarer at det ikke er sikkert at ordet «diabolus» refererer til Djevelen i det hele tatt. Ordets alternative betydning «det som forstyrrer» kan like godt referere til middelaldersk musikkteori.

– Når du vanligvis bare har reine kvarter og kvinter, blir en tritonus et kjempestort unntak, påpeker Hankeln.

DJEVELNS INTERVALL: Professor Hankeln forklarer historikken og myten om tritonus. Foto: NTNU

I ei tid der papir var luksusvare, var det helt nødvendig å ha enkle systemer for å pugge de mange hundre melodiene en kirkesanger var forventet å kunne. Tritonus-intervallet skapte kluss i disse systema.

Intervallet blei altså ikke unngått fordi det var djevlesk på et religiøst plan. Det var rett og slett bare vanskelig å synge.

– Paven har aldri sagt at dette intervallet ikke må synges. Det er i hovedsak praktiske grunner til at det ikke blei brukt, sier Hankeln.

Tritonus er fortsatt noe av det mest dissonante i det vestlige tonesystemet. Middelaldersmunkene kan da ha hørt noe av den samme sataniske krafta i dette tonespranget som Black Sabbath hørte da de tok det hyppig i bruk i 1970.

– Det er først rundt 1500-tallet at man kan begynne å snakke om følelser uttrykt i musikken, forklarer Hankeln.

Dermed er den nåværende idéen om musikk som et følelsesmessig språk en oppfinnelse gregorianerne ikke fikk med seg. Musikken var først og fremst et redskap for å lære seg tekster.

Noe så tilbakeholdent er neppe i Satans domene, så muligens er det allmennkultur som tiltrekker Djevelens flakkende kapper og horn.

OKKULTUREN SOM GJEMMESTED

Satan kan like så godt gjemme seg i flere former og fasonger. Begrepet «demonisk» skaper like store assosiasjoner.

Museumsformidler Adrian Rinde ved Justismuseet i Trondheim presiserer likevel at han ikke ville brukt begrepet. Han forteller at Rockheim fant på tittelen «demonisk pop». Sjøl mener han at det er fagbegrepet «okkultur» som burde brukes når man snakker om sammenhengen mellom satanisme og musikk.

Okkultur er egentlig bare rester av halvveis glemte idéer fra den vestlig idéhistoria. Rinde eksemplifiserer med at alle vet hva en djevel er uten at man har lest katolsk terminologi.

– Det er et fagbegrep fra religionsvitenskapen som prøver å påpeke at hvis du skal lage et spill, musikk eller en

DEMONISKE SLAGERE: Museumsformidler Adrian Rinde forklarer alt om hva som ligger i begrepet. Foto: Herman Østby

film så trenger man et plott; du trenger noen greier. Da kan du rote i okkulturen, bemerkter Rinde.

Det er nettopp Satan som har inspirert utallige plateomslag. Djevelen er typisk

OND LITTERATUR: Okkulte bøker på Rockheim.

en rød mann med horn og et ondt smil. Satan er et, om enn unyansert, fortsatt flittig brukt symbol i musikken.

– Jeg tror mye av grunnen til at Satan er så interessant i musikken, er på grunn av at det er reaktivt, oppklarer Rinde.

Rinde sier at frykt var det som spilte inn på populariteten til bruken av det okkulte. Han forklarer at interessen nådde et toppunkt mellom 1980- og 2000-tallet, men at det okkulte ikke har den store sprengkrafta lenger i Norge i dag. Troa i denne perioden er også viktig å stille spørsmål ved.

– Så hvor mye som fokuserer på en oppriktig tro på en metafysisk djevel, er ganske lite, forklarer Rinde.

Oppdraget med å finne Djevelen i musikken i så mange forskjellige grupperinger og forskjellige uttrykk, blir som å leite etter nåla i høystakken eller et svartmetall-hue i ei kirke. Noen kommer i ei religiøs stemning av å høre på rituell ambient-musikk og andre hører på svartmetall.

– Okkultisten og orgelspilleren LaVey koste seg med å spille koddete populærmusikk, påpeker Rinde.

Musikken er derfor ikke bare enkelte uttrykk, og mye satanisk musikk kan anses som et skalkeskjul framfor reell tilbedelse med ritualer eller orgier. Satan må vel være bevisst på sin egen tilstedeværelse.

DEN EKTE SATAN

Satanisters syn på Djevelen beskrives bedre av «My Way» enn av «Freezing Moon». Slik han blir betrakta av tilhengerklubben, er Djevelen altså først og fremst en livsnyter, en opprører og en individualist. I musikken forklarer Rinde at man fisker opp Satan fra okkulte, glemte konsept.

– Han Satan får jo en plass via disse konseptene. Det er jo dit folk går om de er søkende eller skal gjøre noe kreativt, oppklarer Rinde.

Den interne diskursen blant satanister er aller mest opptatt av Satan som et symbol på det de mener er problematisk med organisert religion. Tullete forestillinger om onde tonesprang eller at svartmetall-artister ofrer og dreper kristne er viktig for Østrem å oppklare.

– Svartmetall er en showprega sjanger. De har kallenavn og liksminke og det er som ei teaterforestilling, fortsetter Østrem.

Videre sier Østrem at man spiller ei rolle og at det er ganske mange innafor dette miljøet som trenger maska for å være denne onde figuren.

– Tar du av naglene og sminka, så er du nødvendigvis ikke slik til alle døgnets tider, forklarer Østrem.

Det kan være at man definerer andre ved å tillegge dem all verdens ondskap. Fanden i dag kunne like godt vært en helt gjennomsnittlig arbeiderpartivelger. De som tilber Satan ser på han som en katalysator for følelser av sjøltillit, eller fellesskap i musikalske subkulturer, deriblant svartmetall. Rinde mener det er viktig at denne delen av kulturhistoria blir formidla.

– Det er jo historie at det dukker opp snodige subkulturer som ikke samfunnet skjønner seg på. Deretter dukker det opp forskjellige forklaringsmodeller som leder oss ut i sinnsjuke overreaksjoner.

Derfor har Djevelen det alltid moro med sine nærmeste venner når han spiller opp til dans. Slå deg ned med en svart kopp kaffe, sett på ei diabolisk plate, tramp med foten og resiter: Ave Satanas! Faen i helvete! Djevelen er en god kar, han. **UD**

Kulturkalender

De neste ukene byr på flere skumle saker, her er et utvalg, jeg håper det smaker!

FESTIVAL: FEMINALEN

Når? 31. oktober–1. november

Hvor? Lokal scene

Feminalen legger fokus på en del av musikken som fremdeles fremstår som glemt: nemlig de kvinnelige artistene. Festivalen viser frem mangfold innenfor musikkmiljøet med ulike artister med hver sin rå kraft og uttrykk.

FILMVISNING: EVIL DEAD: DEAD BY DAWN (1987)

Når? 31. oktober, 19:00

Hvor? Skala, Samfundet

Har vi skremt deg vekk fra skrekkfilmene i dette nummeret, eller er du lysten på mer? Samfundet viser en skrekkfilm med komiske innslag for å lette på stemningen mellom grøssene. En klassisk 80-talls horror-film fra foreldrene dines ungdomstid, pakket inn i perfekt, dog blodig, nostalgi.

KONSERT: KLOSSMAJOR PÅ HAVET

Når? 31. oktober, 20:00

Hvor? Havet arena

Trioen kommer til Trondheim for å spille relaterbar og søt musikk. De møttes på jazzlinjen, og bærer med seg en tydelig jazz-preget musikalsk arv som klinger godt med flytende og dansbare melodier.

SKUMMEL BYVANDRING

Når? 31. oktober, 18:00

Hvor? Oppmøte utenfor Nidarosdomen Folkeminneforeningen inviterer til en byvandring av det tematiske slaget. Bli med på en spennende tur i byen slik du aldri har sett den før. Turen avsluttes med en (forhåpentligvis) mindre skummel pils.

FILMVISNINGER PÅ CINEMATEKET

Når? 1. og 8. november

Hvor? Cinemateket

Cinemateket viser seg fra sin beste side når de viser både *Pig* (2021) og *Døden på Oslo S* (1990) på samme dag. Hold av datoene for å se Nicolas Cage snakke med trøffeljegergrisen sin og for å se den klassiske 90-tallsfilmen med Pelle og Proffen.

KONSERT: CANDISS, VOKS OPP!

Når? 2. november, 23:59

Hvor? Vuelie, Samfundet

Sukk, er vi ikke alle støpt fast i våre unge spor? Kanskje det snart er på tide å gjøre som Samfundet, vokse opp og bli grå og kjedelig? Candiss tar deg med på en musikalsk reise på veien mot voksenlivet.

PANELSAMTALE: DØMT TIL Å BLI FYLLIK?

Når? 4. november, 19:00

Hvor? Litteraturhuset i Trondheim

Etter et liv preget av alkohol undrer Mimir Kristjánsson seg over om han faktisk er dømt til å bli fyllik. Må han følge i sin fars fotspor? Etter å ha skrevet en bok om disse erfaringene sitter han igjen med en rekke spørsmål, og er åpen for å svare på de vi kanskje har.

ONSDAGSDEBATT: BRUKTE KLÆR TIL HVILKEN PRIS?

Når? 6. november, 19:00

Hvor? Skala, Samfundet

Vi har vel alle hørt at det er bedre for miljøet å heller kjøpe brukt enn nytt. Det kan helt sikkert stemme til en viss grad, men for noen er det en ny form for overkonsum. Debatten tar for seg ulike innstillinger til brukte klær og nyanserer diskusjonen rundt forbruket vårt av både brukt og nytt.

AKTTEGNING

Når? 7. november, 19:00

Hvor? Sitatet, Samfundet

Synes du menneskekroppen er fascinerende og vanskelig å tegne? Her kan du få prøve deg på aktegning! Det går i praksis ut på å tegne mennesket slik det er og å utforske hvilke former og figurer vi består av.

TEATER: AND WE CHEERFULLY PUT THE GODS TO DEATH

Når? 13. og 14. november

Hvor? Rosendal teater

«It's good to be norsk in America?» På teaterforestillingen *And We Cheerfully put the Gods to Death* møter vi en norsk turist på besøk i statene som ramler inn på en norsk bar. Publikum inviteres inn i forestillingen og får oppleve karaoke og ekte norsk-amerikansk barstemning.

BASTA-FESTIVALEN: LÆR DEG SELV Å KJENNE GJENNOM SAKPROSAEN

Når? 15. og 16. november

Hvor? Litteraturhuset i Trondheim

Basta er litteraturhusets festival for alt som har med sakprosa å gjøre. I år tilbyr den alt fra byvandring og eggløsning til middelaldermatlaging og filosofiske spørsmål rundt antropocen.

TEMAFEST: SKANDI-SAMF

Når? 16. november, 21:00–02:00

Hvor? Hele huset, Samfundet

Samfundets siste åpningsdag blir helt unik! Det blir 17. mai, Roskilde, Midsommar, og badstu-stemming. Kle deg som din beste skandinaviske stereotypi og fest løs. Hvor ofte kan man løpe fra slalåmbakken og softis til bunad og pølsefest ellers i hverdagen?

ARKIV

Vi er alle idioter

Idiot er avledet fra det greske ordet *idios* som betyr *privat* eller *personlig*. Nordmannens intimsfære er for stor. Vi er for private. Ergo er vi alle idioter. Min selsomme opplevelse på en buss ledet meg til denne erkjennelsen. Jeg var på vei til byen, rimelig stressa og sent ute til et fly. Messende på mantraet «du rekker det nok», prøvde jeg å senke blodtrykket ved å puste rolig. Ganske vanlig.

Plutselig kjente jeg at noen kakket meg på skuldra. Vedkommende på setet bak meg var ingen jeg kjente, men han spurte hva jeg het og hva jeg skulle bruke dagen til. Ganske uvanlig. Inntrengeren fikk motvillige svar. Mannen, som lot til å være i slutten av tyveårene, snakket gebrokket norsk. Han var amerikansk og pertentlig kledd, og altfor nysgjerrig.

Det oppstod en liten pause, som jeg benyttet til å fiske opp et dagblat' fra veska. Så kakket han meg på skuldra igjen. Til tross for min oppgitte og dårlig kamouflerte mine, begynte han å snakke igjen:

– Nordmenn snakker for lite med hverandre. Beklager hvis jeg har skremt deg.

Det kan du ta gift på at du har gjort, tenkte jeg. Mitt indre selvbilde viser en åpen, sosial og vitebegjærlig kjei, og å snakke med ukjente mennesker er ikke noe problem for meg. Inntil da.

Jeg gikk av bussen i sentrum etter enda noen pinefulle minutter. Med bankende hjerte innså jeg det fatale i mine nylige gjerninger. Fullstendig i konflikt med min egen livsfilosofi hadde jeg totalt stengt ute et annet menneskes forsøk på å kommunisere. Helt uten grunn. Han var bare en stakkars tåpelig amerikaner som var vant til høylydt synging på bussen og andre tilfeller av ekstrem menneskelig interaksjon.

Vel inne i flybussen utviklet min oppgittethet seg til svak paranoia. Kanskje var amerikaneren medlem av en eller annen sinnssyk sekt av muldvarper som hadde satt seg fore å forene menneskeheten. Skrekkscenarioet stod klart for meg: en Seinfeld-aktig bizarroverden hvor navnet ditt var viden kjent og du alltid møtte naboen når du var på ferie.

Etter å ha sjekket inn stavret jeg meg ut til flyet. Jeg var klam på ryggen og så ned mens jeg gikk opp flytrappa. Og da flyvertinnen gliste fra øre til øre og klukket «Velkommen!», nektet jeg å svare og hastet til de bakerste setene. Den eneste plassen hvor jeg kunne være sikker på at ingen kakket meg på skuldra.

Karen Kanon

2001

STRIPE

ILLUSTRASJON: Victoria Lillejord Stenshagen

Har du tips til kule ting som skjer i Trondheim? Noe du vil dele med *Under Dusken* og alle våre lesere? Send e-post til kulturredaktor@studentmediene.no med emnet «kulturkalender».

Kryssord

TEKST: Katrine Sætereng | ILLUSTRASJON: Kian Nouri

KOLLEGA		GRIPE	... DUCK					
TRANG								
... DUCK								
OPDRAR					RD	SÅRENDE		ALDER
GLOSER						PÅ OVERFLATEN		
			RØMNING					
			ANMODET					
BEFOLKE					STJELER			
					HUSDYRENE			
SLAG		SPILLEHALL						
		FILMSAL						
			LØPEGUTTEN					
RISTE						TESTAMENTE		
VAKKER						TID		
			MISNØYE					
MUSIKEREN								

KVISS

TEKST: Jonas Røisland

- Hva er «halloween» på norsk?
- Hvilket alternativt boligområde kommer Lukas Graham fra?
- Hva var fornavnet til eventyrsamleren Moe?
- I hvilken by ligger det beryktede fengselet Alcatraz?
- Hvem var republikanernes første president?
- Hvilken dato er samenes nasjonaldag?
- I hvilket land ligger Mekka?
- Hvilket år fikk Canada uavhengig selvstendighet?
- Hvilke fire farger er i Google-logoen?
- Hva er en kusk?
- Hva er verdens mest populære kodespråk?
- Hva heter nakenrotten til Ron i *Kim Possible*?
- Hva heter den nyeste faste paneldeltakeren i *Nytt på Nytt*?
- Hvem er kjent for dette sitatet: «Gud er død.»
- Fullfør ordtaket: Å male fanden på ...
- Hvor gammel er Norges eldste person?
- Hvilken artist er kjent for sangen «Somebody that I used to know»?
- Hvilket fotballag vant Obos-ligaen i år?
- Hva het partiet som den kambodsjanske Pol Pot ledet?
- Hvilken film er kjent for dette sitatet: «I love the smell of napalm in the morning.»

1) Allhelgensaften. 2) Christinia. 3) Jørgen. 4) San Francisco. 5) Abraham Lincoln. 6) februar. 7) Saudi-Arabia. 8) 1982. 9) Blå, rød, gul og grønn. 10) En fører av et hestekjøretøy. 11) Javascrpt. 12) Rufus. 13) Isallill Kolpus. 14) Friedrich Nietzsche. 15) Veggen. 16) 109 år. 17) Gothe. 18) Vålerenga. 19) Røde Khmer. 20) Apocalypse Now.

HVILKET SKREKKFILMMONSTER ER DU?

ILLUSTRASJON: Kian Nouri og Victoria Lillejord Stenshagen

0-5 poeng:
ZOMBIE

Aghh ... Guhh ...

6-10 poeng:
SLASHER

Åh, du er en fyr i maske med kniv. Så originalt.

11-15 poeng:
HEKS

Enten er du en kostflyvende, neselang gammel trolldame, eller en feministisk, antipatriarkisk, tarotlesende krystallsamler. Grønn er du iallfall ...

16-20 poeng:
VAMPYR

Gratulerer. Du ble en sexy vampyr. Nå må du bare holde deg unna sollys, hvitløk, staker, sinte folkemengder, vampyrjegere, kors, hellig vann, sølv, varulver og krusifikser. Var det verdt det? Nei. Kanskje ikke vær så nerd neste kviss ... I det minste er du sexy, da.

Send inn løsningsordet til avisnestleder@studentmediene.no innen 19.11.2024 og vær med i trekningen av Under Duskens egne kryssordgenser.

Under Dusken har fått app!

Få de siste og største hendelsene
fra studentlivet på mobilen.

Last ned Trondheims største studentavis i
AppStore og Google Play.

